

'İNSAN DEĞİLMİŞ GİBİ HİSSEDİYORSUN'

İSRAİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

AMNESTY
INTERNATIONAL

Uluslararası Af Örgütü, herkesin içindeki insanlığı harekete geçiren ve hepimizin insan haklarından yararlanabilmesi için değişim kampanyaları yürüten 10 milyon kişilik bir harekettir. Vizyonumuz, iktidardakilerin sözlerini tuttuğu, uluslararası hukuka saygı duyduğu ve hesap verdiği bir dünyadır. Tüm hükümetlerden, siyasi ideolojilerden, ekonomik çıkarlardan ve dini inançlardan bağımsız ve asli gelir kaynağı üye aidatları ve bireysel bağışlar olan bir kurumuz. Dünyanın her yerindeki insanlarla dayanışma ve şefkat içinde hareket etmenin toplumlarımızı daha iyiye doğru değiştirebileceğine inanıyoruz.

© Amnesty International 2024

Aksinin ifade edildiği durumlar haricinde, bu belgenin içeriği Creative Commons (alıntı, gayriticari, türetilemez, uluslararası 4.0) tarafından lisanslıdır.

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>

Daha fazla bilgi için sitemizdeki izinler sayfasını ziyaret edebilirsiniz:

www.amnesty.org

Uluslararası Af Örgütü dışında bir telif hakkı sahibine atfedilen içerikler Creative Commons lisansına tabi değildir. İlk kez 2024 yılında Uluslararası Af Örgütü tarafından yayımlanmıştır.

Peter Benenson House, 1 Easton Street, London WC1X 0D

Kapak fotoğrafı: Gazze'de yaşayan Filistinli sanatçı Maisara Baroud'un, Filistinlilerin 7 Ekim 2023'ten sonra işgal altındaki Gazze Şeridi'nde İsrail tarafından maruz bırakıldığı soykırımı betimleyen "Cennetin Gözü" adlı çizimi.

© Maisara Baroud

İndeks: MDE 15/8668/2024

Orijinal dili: İngilizce

amnesty.org

AMNESTY
INTERNATIONAL

İÇİNDEKİLER

ÖZET	3
İSRAİL'İN SALDIRILARINA GENEL BAKIŞ	5
ULUSLARARASI HUKUK UYARINCA SOYKIRIM	7
ÖLDÜRME VE AĞIR YARALAMA EYLEMLERİ	9
FİLİSTİNLİLERİN FİZİKSEL VARLIĞINA SON VERECEK ŞEKİLDE HESAPLANMIŞ YAŞAM KOŞULLARININ OLUŞTURULMASI	11
HASAR VE YIKIM	13
YERİNDEN ETME	14
TEMEL HİZMETLERİN ENGELLENMESİ VE ZORLAŞTIRILMASI.....	16
KÜLTÜREL VE DİNİ MEKANLARIN TAHRİBİ	22
FİLİSTİNLİLERİ İNSANLIK DIŞINA ÇIKARAN SÖYLEMLER VE YOK EDİLMELERİNE YÖNELİK AÇIKLAMALAR.....	23
FİLİSTİNLİLERİ YOK ETME NİYETİ	24
SONUÇ VE TAVSİYELER.....	25

ÖZET

“Burada, Deyr El Balah'ta kıyamet kopmuş gibi. Çadır kuracak yer yok, sahile yakın bir yere kurmak zorundasın. Çocuklarını böceklerden ve sıcaktan koruman gerekiyor ve temiz su yok, tuvalet yok, bir yandan da bombardıman hiç durmuyor. Burada insan değilmiş gibi hissediyorsun.”

42 yaşındaki üç çocuk babası Muhammed, Haziran 2024'te Refah'ta yerinden edilerek Deyr El Balah kentine sığındıklarında yaşadıklarını anlatıyor.

7 Ekim 2023'te İsrail, işgal altındaki Gazze Şeridi'nde (Gazze) büyüklüğü, kapsamı ve süresi bakımından daha önce benzeri görülmemiş bir askeri saldırı başlattı. O tarihten sonra aralıksız olarak ve çoğunda büyük boyutlu patlayıcı silahlar kullanarak, Gazze genelinde geniş çaplı tahribata yol açan ve mahalleleri ve şehirleri; yaşamı destekleyen altyapılarıyla, tarım arazileriyle ve Filistinlilerin kolektif hafızasında derin izler bırakan kültürel ve dini mekanları ve sembollerini birlikte yerle bir eden hava ve kara saldırıları gerçekleştirdi. İsrail'in genellikle birden fazla kuşaktan insanların oluşturduğu aileleri tamamen yok eden, çoğu doğrudan veya gelişigüzel saldırılar olan askeri saldırılarında, binlercesi çocuk, on binlerce Filistinli öldürüldü veya ağır yaralandı. İsrail, çoğu birden çok kez olmak üzere Gazze'nin 2,2 milyonluk nüfusunun %90'ını zorla yerinden ederek gitgide daralan ve devamlı değişen, temel altyapıdan yoksun toprak parçalarına sığınmaya ve onları ağır ve hesaplanmış bir ölüme maruz bırakan koşullarda yaşamaya zorladı. Hayat kurtarıcı malzeme ve insani yardım ithalatını kasten zorlaştırdı veya engelledi. Meydana gelen hasar ve tahribatın yanı sıra güç kaynaklarını da kısıtlayarak su, hijyen ve sağlık sistemlerinin çökmesine sebep oldu. Binlerce değilse de yüzlerce Gazzeli Filistinliyi, Ağustos 2024 itibarıyla en az 53 kişinin ölümüne yol açtığı anlaşılan hücre hapsi ve işkence eylemleri ile diğer zalimane, insanlık dışı ve alçaltıcı muameleye maruz bıraktı. Filistinlilerin aylar boyunca hiç durmadan maruz bırakıldığı hukuksuz eylemler, tüm Gazze halkının ruhsal ve fiziksel sağlığı üzerinde derin, kümülatif etkiler yarattı: Hayatta kalanlar zayıf düştü, aç kaldı veya travmatize oldu ve ruhsal ve fiziksel sağlıkları muhtemelen kalıcı olarak etkilendi.

İsrail'in 7 Ekim 2023 tarihinde Hamas öncülüğünde İsrail'in güneyine yapılan saldırılara misilleme olarak Gazze'deki Filistinlilere uyguladığı muamele buydu. O sabah erken saatlerde Hamas savaşçıları İsrail'e gelişigüzel şekilde roket yağdırdı ve diğer Filistinli silahlı gruplardan savaşçıların da katılımıyla Gazze'yi çevreleyen sınır tellerini aştı. Hamas ve diğer silahlı gruplar sivil ve askeri hedeflere saldırarak kasıtlı toplu öldürmeler, yargısız infazlar ve işkenceler gerçekleştirerek acı çekilmesine ve fiziksel yaralanmalara neden oldular. Evleri yakarak, oturulamaz hale getirerek ve sivillerin ülke içinde yer değiştirmesine neden olarak sivil mülkleri tahrip ettiler. Aralarında çocukların da bulunduğu İsraili ve yabancı uyruklu 223 sivil kaçırıldı ve 27 İsrail askerini esir aldılar. Eylemlerinden bazıları uluslararası hukuk uyarınca savaş suçu kapsamındaydı. Aralarında en az 36 çocuğun da bulunduğu 800'den fazlası sivil olmak üzere yaklaşık 1.200 kişinin hayatını kaybettiği bu saldırılar, İsrail tarihinde bir günde gerçekleşen en ölümcül saldırılardı. Uluslararası Af Örgütü'nün Hamas ve diğer Filistinli silahlı grupların 7 Ekim

'İNSAN DEĞİLMİŞ GİBİ HİSSEİYORSUN'

İSRAİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

Uluslararası Af Örgütü

2023'te İsrail'e yönelik saldırıları bağlamında işledikleri suçlara ilişkin ayrıntılı bulguları yakında yayınlanacak bir raporun başlıca konusunu oluşturmaktadır.

Bu rapor, İsrail yetkililerinin 7 Ekim 2023'te Hamas öncülüğündeki saldırıların ardından başlattıkları askeri saldırı kapsamında Gazze'de izledikleri politika ve eylemlere odaklanırken, bunları İsrail'in Gazze'deki, Doğu Kudüs de dahil Batı Şeria'daki ve İsrail'deki Filistinlilere yönelik hukuksuz işgali ve apartheid sisteminin daha geniş bağlamına yerleştirmektedir. Rapor, İsrail'in Gazze'de işlediği uluslararası hukuk ihlalleri ve suçlarına ilişkin iddiaları uluslararası hukuk kapsamında soykırım çerçevesinde değerlendirmekte ve İsrail'in 7 Ekim 2023'ten sonra Gazze'de gerçekleştirdiği eylemlerin soykırım olduğunu düşünmek için yeterli kanıt bulunduğu sonucuna varmaktadır.

Rapor, Uluslararası Af Örgütü'nün 7 Ekim 2023 ile Temmuz 2024'ün başları arasında İsrail'in Gazze'de işlediği ihlallere ilişkin saha ve masa başı araştırmalarına dayandığından bu dokuz aylık döneme odaklanmaktadır. Bununla birlikte, Ekim 2024 başına kadar olan belirli analizleri, önemli uluslararası gelişmeleri ve genel kapsamlı verileri yansıtmaktadır.

Uluslararası Af Örgütü, soykırımı ilişkin bir tespitte bulunmak için öncelikle Gazze'deki Filistinlilerin, 1948 Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi (Soykırım Sözleşmesi) kapsamında korunan bir grubun, yani ulusal, etnik, ırksal veya dini bir grubun parçası olup olmadığını inceledi. Ardından, Soykırım Sözleşmesi uyarınca yasaklanmış beş eylemden üçüne odaklandı: Bunlar, “grup üyelerinin öldürülmesi,” “grup üyelerine ciddi bedensel veya ruhsal hasar verilmesi” ve “grubun fiziksel varlığını tamamen veya kısmen ortadan kaldıracak şekilde hesaplanmış yaşam koşullarına kasten maruz bırakılması”dır. Son olarak, İsrail'in bu eylemleri “grubun fiziksel varlığını tamamen veya kısmen ortadan kaldırma niyeti” ile gerçekleştirip gerçekleştirmediğini inceledi.

Bu amaçla, Uluslararası Af Örgütü, yaptığı araştırma kapsamında 212 kişiyle görüştü. Bu kişiler arasında hava saldırıları, yerinden edilme, gözetim; çiftliklerin, evlerin ve tarım arazilerinin tahrip edilmesi gibi olaylardan zarar gören, hayatta kalan ve bunlara tanıklık eden Filistinliler ile İsrail'in insani yardımlara getirdiği kısıtlamalardan etkilenen kişiler yer aldı. Uluslararası Af Örgütü ayrıca Gazze'deki yerel yetkililer, Filistinli sağlık çalışanları ve Gazze'de insani müdahalede yer alan sivil toplum örgütleri ve BM kuruluşlarının temsilcileri ile de görüştü.

Uluslararası Af Örgütü bu görüşmeleri, uydu görüntüleri, video görüntüleri ve sosyal medyada paylaşılan ya da doğrudan araştırmacıları tarafından elde edilen fotoğraflar da dahil olmak üzere çok çeşitli görsel ve dijital kanıtların analizi ile tamamladı. Video görüntülerini ve fotoğrafları doğruladı ve mümkün olan yerlerde coğrafi konumlarını belirledi. Gazze'de faaliyet gösteren BM kuruluşları ve insani yardım örgütlerinin yanı sıra Filistinli ve İsraili insan hakları grupları tarafından yayınlanan haberler, açıklamalar, çeşitli raporlar ve veri setlerinden oluşan kapsamlı bir derlemeyi inceledi. İsrail ordusunun sözcüleri, İsrail Savunma Bakanlığı'nın, İşgal Altındaki Filistin Toprağı'ndaki sivil meseleleri idare etmekle görevli bir birimi olan Bölgelerdeki Hükümet Faaliyetleri Koordinatörlüğü (COGAT) de dahil olmak üzere üst düzey İsrail hükümet ve ordu yetkilileri ile resmi İsrail kuruluşlarının açıklamalarını değerlendirdi. Uluslararası Af Örgütü ayrıca İsrail Yüksek Mahkemesi'ne yapılan başvuruları ve alınan kararları ve Güney Afrika'nın Uluslararası Adalet Divanı'nda (UAD) İsrail aleyhine açtığı davaya ilişkin kamuya açık materyalleri de inceledi. Bilgi ve toplantı talepleri yoluyla İsrail yetkilileriyle temas kurmak için

'İNSAN DEĞİLMİŞ GİBİ HİSSEDİYORSUN'

İSRAİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

Uluslararası Af Örgütü

defalarca girişimde bulunmasına rağmen, 30 Ekim 2023 ile 16 Ekim 2024 tarihleri arasında gönderdiği mektupların hiçbirine kayda değer bir yanıt alamadı.

İSRAİL'İN SALDIRILARINA GENEL BAKIŞ

7 Ekim 2023 saldırılarından birkaç saat sonra İsrail, Gazze'ye ilk misilleme hava saldırısını düzenledi. Başbakan Binyamin Netanyahu, İsrail, Hamas'ın askeri ve yönetim kabiliyetlerini yok edene ve tüm rehineleri İsrail'e geri getirene kadar saldırının "sınırlama ve soluklanma olmadan" devam edeceği sözünü verdi. Sözlerini eyleme de dönüştürdü. Saldırının sadece ilk iki ayında İsrail hava kuvvetleri Gazze'de yaklaşık 10.000 hava saldırısı gerçekleştirdi. Bu saldırıların çoğunda, hastaneler ve diğer önemli altyapı tesisleri de dahil olmak üzere yoğun nüfuslu yerleşim bölgelerine yönelik geniş alan etkili büyük patlayıcı silahlar kullanıldı. Kilometrekare başına yaklaşık 6.300 kişinin düştüğü, dünyanın en yoğun nüfuslu yerlerinden birinde bu saldırıların etkisi yıkıcı oldu.

13 Ekim 2023'te İsrail ordusu ilk toplu "tahliye" emrini yayınlayarak, Gazze Nehri'nin kuzeyinde yaşayan nüfusun tamamı olan yaklaşık 1,1 milyon kişiye "güvenlikleri ve korunmaları için" Gazze Nehri'nin güneyindeki bölgeye taşınmaları talimatını verdi ve yerinden edilen nüfusun temel ihtiyaçlara erişimini sağlayacak önlemleri almadı. Emir, halihazırda yerinden edilmiş olan ve BM okullarına sığınan yüz binlerce kişinin yanı sıra bölgedeki 23 hastane ve sağlık merkezindeki tüm hasta ve personeli de kapsıyordu. Yıllardır Gazze şehrini merkez olarak kullanan insani yardım kuruluşları da bu emre tabi tutularak depolarındaki malzemeleri, ekipman ve araçları geride bırakmak ve Refah'ta sıfırdan bir insani yardım altyapısı kurmak zorunda bırakıldı.

Öte yandan, üst düzey İsrail ordusu ve hükümeti yetkilileri, Filistinli sivillerden yok edilmesi gereken düşman gibi söz eden ırkçı ve gayri insani bir dil kullanarak Gazze'deki Filistinlilerin yok edilmesine yönelik çağrılarını artırdı.

Cumhurbaşkanı Isaac Herzog, 12 Ekim 2023 tarihinde bir basın toplantısında yaptığı ve kamuoyunda geniş yankı uyandıran açıklamasında, "Sorumlu olan oradaki bütün bir halktır. Sivillerin farkında olmadığı, katılmadığı söylemi doğru değil" diyerek Hamas'ın saldırılarından Gazze'deki tüm Filistinlileri sorumlu tuttu. Her ne kadar sözlerinin yanlış yorumlandığını iddia etse de, daha sonra işgal altındaki Batı Şeria'da yerleşim yerlerinin yakınına "olaya karışmamış sivil yoktur" sloganının yazılması ifadenin yayıldığını gösterdi. Bir başka örnekte, 11 Kasım 2023 tarihinde Ulusal Güvenlik Bakanı Itamar Ben-Gvir, İsrail'de bir televizyon kanalında yayınlanan bir programda, Hamas'a ve eylemlerine destek veren Filistinlilerin "terörist" olarak kabul edildiğini ve yok edilmesi gerektiğini söylediği bir video klip paylaştı. Şu yorumu da ekledi: "Açık olmak gerekirse, Hamas'ın ortadan kaldırılması gerektiğini söylediklerinde, bu aynı zamanda şarkı söyleyenlerin, destekleyenlerin ve şeker dağıtanların da terörist olduğu anlamına geliyor. Ve bunların hepsinin ortadan kaldırılması gerekir!"

İsrail'in saldırısından birkaç hafta sonra soykırım ve hukuk akademisyenleri, BM uzmanları ve sivil toplum örgütleri Gazze'deki Filistinlilerin soykırım riski altında olabileceği uyarısında bulundu. 29 Aralık 2023 tarihinde Güney Afrika, İsrail'in Gazze'deki Filistinlilerle ilgili olarak Soykırım Sözleşmesi kapsamındaki yükümlülüklerini ihlal ettiği iddiasıyla Uluslararası Adalet Divanı'nda (UAD) İsrail aleyhine dava açtı. Bunun üzerine mahkeme, Gazze'deki Filistinlilerin soykırım eylemlerinden korunma hakkını güvence altına almak için sonraki aylarda bir dizi yasal

'İNSAN DEĞİLMİŞ GİBİ HİSSEDIYORSUN'

İSRAİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

Uluslararası Af Örgütü

olarak bağlayıcı geçici tedbir kararı aldı. Ancak 30 Eylül 2024 itibariyle bu tedbirler İsrail tarafından uygulanmamıştır. Uluslararası toplum, İsrail'in eylemlerine ilişkin endişelerini dile getirdiği halde ve Uluslararası Adalet Divanı'nın kararlarına rağmen, İsrail'in eylemlerini değiştirmek veya durdurmak için yeterli adım atmadı. BM Güvenlik Konseyi, Mart 2024'te Ramazan ayı boyunca geçici bir ateşkes çağrısında bulunan daha önce alınmış bir kararın ardından Haziran 2024'te üç aşamalı bir ateşkes planını kabul ettiğinde, artık çok geç kalınmıştı.

6 Mayıs 2024'te İsrail güçleri, insani yardım kuruluşları arasındaki fikir birliğine ve İsrail'in en sadık müttefikleri de dahil birçok devletin bunun Filistinli siviller ve insani yardım müdahalesi için korkunç sonuçları olacağına dair tekrarlanan uyarılarına rağmen Refah'ta uzun süredir bir tehdit olarak dile getirilen kara harekatinin başlandı. Refah, İsrail ordusunun bir dizi toplu "tahliye" emrinin ardından yerlerinden edilen 1 milyondan fazla Filistinliye sığınak sağlamakla kalmamış, aynı zamanda o noktada insani müdahalenin ana merkezi olarak da hizmet vermişti. Harekat, uluslararası toplum tarafından neredeyse tüm devletlerin katılımıyla kınandı ve Uluslararası Adalet Divanı'nı İsrail'den "askeri saldırısını derhal durdurmasını" isteyen yeni geçici tedbirlerin alınması yönünde karar çıkarmaya sevk etti. İsrail yetkilileri Refah'taki kara harekatinin Filistinli siviller üzerinde yaratacağı yıkımı tam anlamıyla biliyordu.

Refah'a yönelik saldırı, İsrail güvenlik kabinesi üyesi olan Maliye Bakanı Bezalel Smotrich'in, 29 Nisan 2024'te halka açık bir etkinlikte, İncil'de yer alan ve yaygın olarak bilinen, Amalek halkının yok edilmesinin emredildiği mutlak intikam öyküsüne atıfta bulunarak açıkça şehrin yok edilmesi çağrısı yaptığı şu sözlerinden bir hafta sonra başlatıldı: "Yarım kalan hiçbir iş yoktur. Refah, Deyr El Balah, Nuseyrat, tahribat! Amalek halkının anısı göğün altından silinsin." Aslında, Gazze'deki Filistinlilerin yok edilmesi için en açık çağrılardan bazılarını yapan Maliye Bakanı Smotrich ve Ulusal Güvenlik Bakanı Ben-Gvir, Başbakan Netanyahu'nun Refah'a saldırı planlarından vazgeçmesi halinde hükümet koalisyonundan ayrılma tehdidinde bulundu. Maliye Bakanı Smotrich'in açıklaması, Başbakan Netanyahu'nun İsrail'in Ekim sonu ve Kasım 2023 başındaki kara harekatinin ilk haftasında Amalek halkının tamamen yok edilmesi öyküsüne ilk kez atıfta bulunmasından aylar sonra geldi. Netanyahu o dönemde çatışmanın yeni ve son derece yıkıcı bir aşamasına destek toplamak için bunu kullanmıştı. Gazze'ye yönelik saldırıyı yöneten İsrail'in en üst düzey yetkilisi olarak Başbakan Netanyahu, sözlerinin askerler, özellikle de yerleşimci hareketi ve iki bakanın liderliğindeki dinci milliyetçi partilerle bağlı olanlar tarafından Gazze'deki Filistinlilerin yok edilmesi çağrısı olarak anlaşılacağını kesinlikle biliyordu.

Harekatın ardından, Refah nüfusunun neredeyse tamamı, bölge sakinleri ve yerinden edilen insanlar, İsrail saldırıları ve Filistinli silahlı gruplarla çatışmaların neden olduğu büyük ölçekli yıkım nedeniyle neredeyse yaşanmaz hale gelen Han Yunus vilayetinde ve yeni yerinden edilmiş ailelerin sıkışık çadırlar arasında kendilerine yer bulmakta zorlandığı, İsrail tarafından "insani bölge" olarak belirlenen El Mavasi ile "genişletilmiş insani bölge" olarak belirlenen Deyr El Balah'ta yeni geçici sığınma yerleri aramak zorunda kaldı. Refah'tan çıkmaya zorlananlar geri dönemediği gibi Gazze Nehri'nin kuzeyindeki bölgeden çıkarılanlar da geri dönemedi. İsrail güçleri tarafından büyük ölçüde tahrip edilen Refah sınır kapısı kapandı ve Gazze'nin Mısır'la arasındaki yaşam hattı kesildi.

7 Ekim 2024 itibariyle Gazze merkezli Sağlık Bakanlığı, 7 Ekim 2023'ten sonra Gazze'de büyük çoğunluğu İsrail'in saldırısı sırasında öldürülen Filistinliler olmak üzere 42.010 Filistinlinin hayatını kaybettiğini, 97.590 Filistinlinin ise yaralandığını kaydetmiştir. Saldırı sırasında ölenlerin gerçek sayısı daha yüksek olabilir ancak gerçek sayı çatışma sona erdiğinde, kurtarma ekipleri hayatını kaybedenleri sayabildiğinde ve kayıp cenazeleri enkaz altından çıkarabildiğinde ortaya çıkacaktır. Gazze'deki silahlı çatışma, öldürülen çocuk (7 Ekim 2024 itibariyle 13.319), gazeteci ve sağlık ve insani yardım çalışanı sayısı bakımından dünyadaki herhangi bir yakın zamanlı çatışmada kaydedilen en yüksek ölü sayısına sebep olmuştur.

Ekonomik faaliyetin tüm sektörlerinde evlere ve altyapıya verilen zararın ve yıkımın seviyesi ve hızı da benzer şekilde 21. yüzyılda başka hiçbir çatışmada görülmemiştir; uzaktan algılama uzmanları bunun daha önce haritalandırdıklarından “çok daha hızlı ve kapsamlı” olduğunu belirtmektedir. Dünya Bankası, AB ve BM tarafından Mart 2024'te yayınlanan ortak bir Geçici Hasar Değerlendirmesine göre, Ocak 2024 itibariyle Gazze'deki tüm evlerin yaklaşık %62'si hasar görmüş veya yıkılmış olup, bu durum yaklaşık 1,08 milyon kişiyi etkilemektedir. BM Uydu Merkezi'nin (UNOSAT) uydu görüntülerine dayalı değerlendirmesine göre, Temmuz 2024 itibariyle Gazze'deki toplam yapıların yaklaşık %63'ü hasar görmüş ya da yıkılmıştır. Uluslararası Af Örgütü, o tarihe kadar Gazze'de ortalama her 17 metrede bir hasarlı ya da yıkılmış bina olduğunu tahmin etmektedir. Bununla birlikte, yaklaşık 625.000 öğrenci tüm bir eğitim-öğretim yılını kaçırdı ve okulların tahmini %85'i bir şekilde zarar gördü.

Mayıs 2024'te Uluslararası Ceza Mahkemesi (UCM) Savcısı'nın İsrail Başbakanı Netanyahu ve Savunma Bakanı Yoav Gallant hakkında savaş suçları ve insanlığa karşı işlenen suçlarda cezai sorumlulukları olduğu iddiasıyla tutuklama emri çıkarılması için mahkemeye başvurduğunu açıklaması, İsrail Askeri Başsavcısı'nı askeri polisin suç işlendiğinden şüphelenilen 70 olayla ilgili cezai soruşturma başlattığını kamuoyuna duyurmaya sevk etti. Bu iddialar arasında işkence altında ölümler, öldürme eylemleri ve diğer şiddet olayları da yer alıyordu. Ancak, Uluslararası Af Örgütü'nün kamuya açık kaynaklardan teyit edebildiği kadarıyla, 30 Eylül 2024 tarihi itibariyle, Filistinli tutuklulara işkence yapmakla suçlanan sadece bir İsrail askeri hakkında iddianame düzenlenmiştir ve bu durum, kapsamlı bir biçimde belgelenmiş uzun vadeli cezasızlık kapsamında hesap verebilirliğin neredeyse hiçbir şekilde söz konusu olmadığını göstermektedir.

Son olarak, İsrail, Uluslararası Adalet Divanı'nın Temmuz 2024'te çıkardığı, İsrail'in Filistin toprağındaki 57 yıllık işgal ve ilhakının hukuka aykırı olduğuna hükmeden ve İsrail'i tüm askeri güçlerini geri çekmeye ve sivil yerleşimleri ve yerleşimcileri kaldırmaya çağıran tavsiye kararına uymak yerine, Gazze Şehri'nin güneyinde mevcut bir doğu-batı yolunun her iki tarafında “Netzarim Koridoru” olarak adlandırdığı, Gazze Nehri'nin kuzeyindeki alanı güneyindeki alandan ayıran doğrusal bir askeri bölge kurarak ve sürdürerek Gazze'deki askeri varlığını yerleşik hale getirdi. Bu bölge, yerinden edilmeyi ve Gazze'nin parçalanmasını kalıcılaştırma tehdidi içermektedir.

ULUSLARARASI HUKUK UYARINCA SOYKIRIM

Soykırım, ister barış ister silahlı çatışma zamanlarında işlenmiş olsun, uluslararası hukuka göre bir suçtur. İsrail'in 1950 yılında onayladığı Soykırım Sözleşmesi ve Roma Statüsü uyarınca yasaklanmıştır ve suç sayılmaktadır.

'İNSAN DEĞİLMİŞ GİBİ HİSSEDIYORSUN'

İSRAİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

Uluslararası Af Örgütü

Soykırım Sözleşmesi'nin II. maddesi uyarınca, soykırım suçunun temelini oluşturan beş özel fiil bulunmaktadır: Bunlar, grup üyelerini öldürmek, grup üyelerine ciddi bedensel veya ruhsal hasar vermek, grubu kasten fiziksel varlığını tamamen veya kısmen ortadan kaldıracak şekilde hesaplanmış yaşam koşullarına maruz bırakmak, grup içinde doğumları önlemeye yönelik tedbirler uygulamak ve grubun çocuklarını zorla başka bir gruba nakletmektir. Bu fiillerin her biri, temel fiili işlemeye yönelik bir genel niyetle işlenmelidir. Ancak, soykırım suçunun oluşması için bu fiillerin aynı zamanda “ulusal, etnik, ırksal veya dini bir grubu tamamen veya kısmen yok etme niyetiyle” işlenmesi gerekir. Bu özel niyet, soykırımı uluslararası hukuk kapsamındaki diğer suçlardan ayıran unsurdur.

Filistinliler ister İsrail'de yaşayan İsrail vatandaşları olsun, ister İşgal Altındaki Filistin Toprağı'nda İsrail askeri yönetimi altında yaşasın isterse de Filistinli mülteci olsunlar, büyük bir çoğunlukla kendilerini Filistinli olarak tanımlamaktadır ve derin ve ortak siyasi, etnik, sosyal ve kültürel bağları vardır. Filistinliler farklı dinlere mensup olmalarına rağmen ortak bir dili paylaşmaktadır ve benzer gelenek ve kültürel pratiklere sahiptir. Bu nedenle, Uluslararası Adalet Divanı'nın 26 Ocak 2024 tarihli kararındaki ön tespitinde de belirtildiği üzere, Soykırım Sözleşmesi kapsamında korunan ayrı bir “ulusal”, “etnik” ve “ırksal” grup teşkil etmektedirler.

Bir grubu “kısmen” yok etme niyeti, soykırım suçu için gerekli özel niyeti oluşturmak için yeterlidir. Grubun “bir kısmını” neyin oluşturduğunun belirlenmesinde, uluslararası içtihat belirli bir sayısal eşik yerine bir önemlilik şartı benimsemiştir. Bu standarda göre failin söz konusu grubun en azından “önemli bir bölümünü” yok etmeyi amaçlaması ve bu bölümün “grubun bütünü üzerinde etki yaratacak kadar önemli” olması gerekir. Uluslararası Af Örgütü bunu İsrail'in saldırısına uygularken, Uluslararası Adalet Divanı'nın yukarıda belirtilen ön tespitine uygun olarak, Gazze'deki Filistinlilerin tüm Filistinliler grubunun “önemli bir bölümünü” oluşturduğunu düşünmektedir. 2023 yılında Gazze'de yaşayan Filistinliler, İşgal Altındaki Filistin Toprağı'nda yaşayan 5,5 milyon civarında Filistinlinin yaklaşık %40'ını oluşturuyordu.

Daha da önemlisi, soykırımın gerçekleşmesi için failin hedef alınan grubu tamamen ya da kısmen yok etmeyi başarması gerekmez. Uluslararası içtihat, “tamamen veya kısmen” teriminin fiili imhaya değil, *niyete* atıfta bulunduğunu” kabul eder. Aynı derecede önemli olarak, özel niyetin tespiti ya da çıkarımı, tek veya başlı başına bir niyetin tespit edilmesini gerektirmez. Bir devletin eylemleri, askeri bir sonuç elde etmek ve bir grubu bu şekilde yok etmek gibi ikili bir amaca hizmet edebilir. Soykırım aynı zamanda askeri bir sonuca ulaşmanın aracı da olabilir. Başka bir deyişle, devlet belirli bir askeri sonuca ulaşmak için, bir amaca ulaşmak amacıyla veya bu amaca ulaşana kadar korunan bir grubu yok etmeyi amaçladığında soykırım bulgusuna ulaşılabilir. Uluslararası Af Örgütü, Uluslararası Adalet Divanı'nınki de dahil olmak üzere uluslararası içtihadın, soykırım niyetinin delillerin bütününe dayalı olarak devletin niyeti olduğu açıkça değerlendirildiği sürece, araçsal veya ikili niyeti dışlamadığı kanaatindedir. İkili veya araçsal niyeti hesaba katmak, soykırımın savaş zamanlarında da yasaklanmasını sağlamanın tek yoludur. Uluslararası hukuk, soykırım da dahil olmak üzere bazı eylemleri, izin verilen savaş yöntemlerinin dışında tutmaktadır; yani askeri gereklilikle asla haklı gösterilemeyecek fiiller vardır.

Uluslararası Af Örgütü, İsrail'in olası soykırım suçunu devletin sorumluluğu perspektifinden değerlendirmiş ve bireylerin olası cezai sorumluluğuna ilişkin bir analiz yapmamıştır.

ÖLDÜRME VE AĞIR YARALAMA EYLEMLERİ

“Bedenim hayatta kaldı ama ruhum çocuklarımla birlikte öldü, onlarla birlikte enkazın altında ezildi.”

Anne ve babası, kız kardeşi, eşi ve üç çocuğu 14 Aralık 2023 tarihinde İsrail'in gerçekleştirdiği bir hava saldırısında öldürülen Ahmed Nasman.

Soykırım Sözleşmesi uyarınca yasaklanmış “grup üyelerini öldürme” fiili kapsamına girmesi için öldürme eylemlerinin kasıtlı olarak gerçekleştirilmiş olması gerekmektedir. Silahlı çatışma bağlamında “öldürme”, sivillere ve sivil yapılara yönelik doğrudan saldırılar yoluyla sivillerin ölümüne neden olmayı içerebileceği gibi, askeri hedeflerin yanı sıra sivil nüfusu kasten hedef alan gelişigüzel saldırıları da içerebilir. Öte yandan, “grup üyelerine ağır bedensel veya ruhsal hasar verme” eylemi, grubun fiziksel veya biyolojik varlığına son verme tehdidi yaratacak veya bunda rol oynayacak kadar ağır hasar verilmesini gerektirir. Hasarın kalıcı veya geri döndürülemez olması gerekmez de, uluslararası içtihadı göre “bir kişinin normal ve yapıcı bir yaşam sürdürebilme becerisi açısından ciddi ve uzun vadeli bir dezavantaja” neden olmasını gerektirir.

Uluslararası Af Örgütü, İsrail'in hava saldırıları bağlamında gerçekleştirdiği “grup üyelerini öldürme” ve “[onlara] ağır ruhsal ve bedensel zarar verme” eylemlerine odaklandı. 7 Ekim 2023 ile 20 Nisan 2024 tarihleri arasında Gazze'nin kuzey, orta ve güney bölgelerinde gerçekleştirilen 15 hava saldırısına ilişkin yürüttüğü araştırmaların sonuçlarını değerlendirdi. Bu hava saldırıları 12 evi ve diğer konutları, bir kiliseyi, bir caddeyi ve bir pazar yerini vurdu; bunların hepsi, yoğun nüfuslu kentsel alanlarda yer alıyordu. Saldırıları, aralarında en az 141 çocuğun da bulunduğu en az 334 kişinin ölümüne ve yüzlerce kişinin yaralanmasına yol açtı. Uluslararası Af Örgütü, bu saldırıların doğrudan sivilleri ve sivil yapıları hedef aldığı ya da kasten gelişigüzel saldırılar olduğu ve muhtemelen savaş suçu teşkil ettiği sonucuna vardı.

Uluslararası Af Örgütü'nün yürüttüğü derinlemesine araştırma, vurulan 15 yerin tamamının sivil yapılar olduğunu ve hava saldırılarının İsrail tarafından düzenlendiğini tespit etti. Uluslararası Af Örgütü, saldırıların herhangi birinin askeri bir hedefe yönelik olduğuna dair herhangi bir kanıtı ulaşmadı. Mevcut tüm kanıtlar üzerinde yapılan değerlendirme, ölenlerin tamamının çatışmalarda doğrudan yer almayan siviller olduğunu gösterdi.

Bu saldırılar, sivil nüfus arasında çok yüksek sayıda ölüme ve yaralanmaya neden olacak şekilde gerçekleştirildi. İsrail'in geniş alan etkili patlayıcı silahlar kullanması, saldırıların zamanlaması ve yeri ile bir vakada etkili uyarı yapılmaması, diğerlerinde ise herhangi bir uyarı yapılmaması bu durumu kanıtlamaktadır.

Uluslararası Af Örgütü'nün silah parçaları üzerinde yaptığı incelemeler, İsrail'in birçok vakada ABD yapımı Müşterek Doğrudan Saldırı Mühimmatı (JDAM) gibi büyük bombalar kullandığını gösterdi. Saldırıların en az beşi, evleri ve diğer konutları, sakinlerinin muhtemelen uykuda olduğu gece 23.00 ile sabah 04.00 saatleri arasında vurdu. Ayrıca, 15 saldırıdan 11'i, 13 Ekim 2023 tarihli toplu “tahliye” emrinin ardından Gazze Nehri'nin kuzeyinde yaşayan insanların

'İNSAN DEĞİLMİŞ GİBİ HİSSEDİYORSUN'

İSRAİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

Uluslararası Af Örgütü

kaçmaları istenen Gazze Nehri'nin güneyindeki evlere ve diğer binalara gerçekleştirildi. Nüfus yoğunluğu ile bilinen bu yerler, yerinden edilen insanların gelişi nedeniyle normalden daha da kalabalıktı ve birçok evde geniş aileler yaşıyordu.

Emsal niteliğindeki bir vakada, 69 yaşındaki emekli cerrah Abdullah Şüheda, İsrail'in düzenlediği hava saldırısının Refah'taki evini yerle bir etmesi üzerine hayatını kaybetti. 14 Aralık 2023 tarihinde saat 11.45'te meydana gelen saldırıda 11 çocuk, sekiz erkek ve 11 kadından oluşan 30 sivil daha hayatını kaybetti. En az 10 kişi de yaralandı. Üç katlı binada yaklaşık 45 kişi ikamet ediyordu. Gazze şehrinde yerinden edilerek güneye gitmeye zorlanan ve akrabalarının evine sığınan Nasman ailesinin 20 üyesi de onlar arasındaydı.

Saldırıda hayatını kaybeden en yaşlı kişi, yerinden edilmiş 86 yaşındaki Hamdi Ebu Daff iken en küçüğü daha üç aylık bir bebek olan Ayla Nasman'dı. Ayla Nasman'ın büyükanne ve büyükbabası, annesi ve beş ve dört yaşlarındaki iki kardeşi de saldırıda hayatını kaybetti. Fizyoterapist babası Ahmed Nasman, geniş Nasman ailesinin saldırıdan sağ kurtulan birkaç üyesinden biriydi. Ahmed Nasman, Ayla'nın naaşını enkazdan çıkarmasının dört gün sürdüğünü söyledi; patlamada beş yaşındaki çocuğu Arwa'nın da başı kopmuştu.

Uluslararası Af Örgütü'nün araştırması İsrail'in hava saldırılarının yalnızca küçük bir kısmına odaklanmış olsa da, bu saldırılar, Gazze'deki doğrudan ya da kasıtlı olarak gelişigüzel saldırıların tekrarlandığı daha geniş bir saldırı modelinin örnekleridir. İsrail yetkilileri, askeri güçlerinin Gazze genelinde Hamas ve diğer Filistinli silahlı grupları, sivil halkın hayatta kalması için vazgeçilmez olan kritik altyapı ve diğer tesislerin içinde ve yakınında faaliyet gösterdikleri zamanlar da dahil olmak üzere, hukuka uygun olarak hedef aldığını ve bunun sonucunda ortaya çıkan eşi benzeri görülmemiş seviyede ölümlerin ve yıkımın Hamas'ın Filistinli sivillerin arasına yerleşmesinin bir sonucu olduğunu savunmaktadır. Uluslararası Af Örgütü'nün 15 özel araştırması bu savunmayı desteklememektedir.

Daha da önemlisi, İsrail güçlerinin askeri hedef olarak kabul edilebilecek yerleri hedef aldığı durumlarda bile, İsrail'in geniş alan etkili patlayıcı silahlarla, özellikle de 250 pound (110 kg) ile 2.000 pound (900 kg) ağırlığındaki hava bombalarıyla dünyanın en yoğun nüfuslu bölgelerinden birinde, konutlara ve hastanelerin yakınına düzenlediği saldırılar muhtemelen gelişigüzel ve/veya orantısız saldırılar teşkil etmektedir. Uluslararası Af Örgütü, Hamas ve diğer Filistinli silahlı grupların yoğun nüfuslu yerleşim bölgelerinde veya bu bölgelerin yakınında faaliyet göstererek Filistinli sivilleri tehlikeye attığını ve sivilleri ve kontrolleri altındaki sivil yapıları saldırıların etkilerine karşı korumak için mümkün olan tüm önlemleri alma yükümlülüklerini ihlal ettiğini kabul etmektedir. Bununla birlikte, bu grupların söz konusu eylemleri İsrail'i uluslararası insancıl hukuk uyarınca sivilleri ayrı tutma ve gelişigüzel veya orantısız olabilecek saldırılardan kaçınma yükümlülüklerinden muaf tutmaz.

İsrail'in Gazze'ye düzenlediği on binlerce hava saldırısı, Filistin halkı arasında eşi benzeri görülmemiş sayıda ölüm ve yaralanmaya yol açtı. Gazze merkezli Sağlık Bakanlığı'nın 7 Ekim 2024 tarihi itibarıyla tam olarak tespit ettiği 40.717 ölümün %60'ından fazlasını çocuklar, kadınlar ve yaşlılar oluşturmaktadır. Geri kalan %40'ı 60 yaş altı erkeklerden oluşurken, bunların kaçının savaşçı, kaçının sivil olduğunu tespit edebilecek bağımsız bir kaynak bulunmamaktadır.

Ayrıca, Dünya Sağlık Örgütü'ne (DSÖ) göre, Temmuz 2024'ün sonlarında toplam yaralı sayısının yaklaşık 22.500'ü uzun süreli rehabilitasyon gerektiren hayat değiştiren yaralanmalarla karşı

'İNSAN DEĞİLMİŞ GİBİ HİSSEDİYORSUN'

İSRAİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

Uluslararası Af Örgütü

karşıyaydı. 30 Eylül 2024 itibariyle Gazze merkezli Sağlık Bakanlığı çatışmaya bağlı 1.200 amputasyon vakası kaydetmişti ancak sağlık sisteminin çökmesinden kaynaklanan önemli bir raporlama gecikmesi göz önüne alındığında gerçek amputasyon sayısının 4.500 civarında olacağı tahmin ediliyordu; Dünya Sağlık Örgütü ayrıca yaklaşık 2.000 ileri derecede yanık vakası ve 2.000 omurilik ve ciddi travmatik beyin hasarı vakası kaydetmişti. Tıp uzmanları, yaralananların birçoğunun yıllarca travma ve ruh sağlığı sorunlarıyla karşı karşıya kalacağını düşünmektedir.

Uluslararası Af Örgütü, İsrail tarafından gerçekleştirilen doğrudan veya gelişigüzel saldırıların, Filistinli sivillerin kasıtlı ve hukuka aykırı bir şekilde ölümüne ve yaralanmasına neden olması nedeniyle, Soykırım Sözleşmesi'nin II(a) ve (b) Maddeleri uyarınca yasaklanmış “grup üyelerini öldürme” ve “grup üyelerine ağır bedensel veya ruhsal hasar verme” eylemlerini oluşturduğu sonucuna vardı. Uluslararası Af Örgütü, bu ve diğer saldırıların altında yatan niyeti, İsrail'in hareketinin tüm ölçeği, yoğunluğu ve kapsamının yanı sıra diğer ilgili etkenleri de göz önünde bulundurarak aşağıda değerlendirmektedir

FİLİSTİNLİLERİN FİZİKSEL VARLIĞINA SON VERECEK ŞEKİLDE HESAPLANMIŞ YAŞAM KOŞULLARININ OLUŞTURULMASI

“Güneydeki diğer hastaneler hizmet dışı kaldığı için kuvüzü olan tek hastane biz kaldık ve Gazze Şeridi'nin çoğu yerinden edilerek buraya [Refah'a] geldi. Bazen bir kuvüze beş yenidoğan ve küçük çocuk yerleştirmek zorunda kalıyorduk, yenidoğan sepsisinin yangın gibi yayılmasının ardından annelerden bebeklerini yere yatırmalarını istememiz gerekti.”

Refah'ta Birleşik Arap Emirlikleri'nin Kızılay Hastanesi'ndeki Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinin yöneticisi Muhammed Salama, 9 Mayıs 2024.

Soykırım Sözleşmesi'nin II(c) Maddesi uyarınca yasaklanan “grubun fiziksel varlığına son verecek şekilde hesaplanmış yaşam koşullarının kasten oluşturulması” eylemi, grup üyelerini hemen öldürmeyen, ancak zaman içinde fiziksel veya biyolojik varlıklarının sona ermesine yol açabilecek yok etme yöntemlerini ifade etmektedir. Söz konusu eylemler, grubu zorunlu bir diyet tabii tutmayı, temel sağlık hizmetlerini asgari düzeyin altına indirmeyi, grup üyelerini sistematik olarak evlerinden sürmeyi ve uygun gıda, su, barınma, giysi veya hijyen koşullarından yoksun bırakma gibi “genellikle ağır bir ölüme yol açacak koşullar yaratmayı” içerebilir ancak bunlarla sınırlı değildir. Yaşam koşullarının oluşturulmasının altında yatan niyetin, başka bir deyişle fiziksel imhaya yol açacak şekilde hesaplanıp hesaplanmadığının doğrudan kanıtlanmadığı durumlarda, uluslararası içtihat “bu koşulların grubun fiziksel imhasına yol açmasının nesnel olasılığının” dikkate alınabileceğine hükmetmiştir. Böyle bir olasılığın değerlendirilmesinde şu faktörler göz önünde bulundurulabilir: Yaşam koşullarının gerçek niteliği, grup üyelerinin bunlara maruz kaldığı sürenin uzunluğu ve grubun, özellikle çocuklar da dahil olmak üzere, savunmasızlığı gibi özellikleri.

İsrail'in 7 Ekim 2023'ten sonraki eylemleri, ihmalleri ve politikaları Gazze halkını çöküşün eşiğine getirdi. Kıtık risklerini değerlendiren dünyanın en önde gelen uzman grubu Entegre Gıda Güvenliği Aşama Sınıflandırması'na (IPC) göre, saldırının başlamasından sadece iki ay sonra, açlığın 2 milyondan fazla bölge sakini için kriz, acil durum veya felaket seviyelerinde

'İNSAN DEĞİLMİŞ GİBİ HİSSEDİYORSUN'

İSRAİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

Uluslararası Af Örgütü

olduğu tahmin ediliyordu. Açlıkla karşı karşıya olan insanların sayısı 7 Ekim 2023'ten önceki tahminlere göre iki katına çıkmakla kalmadı, açlık çok daha şiddetli hale geldi.

İsrail'in o dönemde insani yardımı neredeyse tamamen kestiği bir bölge olan Gazze Nehri'nin kuzeyinde yaşayan Filistinliler bu durumdan özellikle etkilendi. Bir ankete göre, hanelerin %80'inde insanlar günlerce ve gecelerce yemek yemediklerini bildirdi. Şubat 2024'e gelindiğinde pek çok kişi yabani bitki ve hayvan yemi yemeye başvuruyordu. Yiyecek bulunabildiği yerlerde ise bu yiyecekler nadiren taze ya da besleyici oluyordu ve kısmen artan fiyatlar nedeniyle çoğu zaman erişilemez durumdaydı.

Hamile ve emziren kadınların yanı sıra çocuklar için de sonuçlar özellikle ağırdı ve kendilerinin ve çocuklarının sağlığı üzerinde uzun vadeli etkileri olması bekleniyordu. Bir beslenme uzmanına göre, özellikle küçük çocukların "geleceği kararacaktı". Ocak 2024 itibariyle BM kuruluşları, Gazze'nin kuzeyinde iki yaşın altındaki çocukların %15'inden fazlasının yetersiz beslendiğini ve aynı yaştaki çocukların yaklaşık %5'inin o dönemde yardıma daha kolay ulaşılabilen Refah'ta akut yetersiz beslendiğini tespit etti. Beyt Lahya'daki Kemal Advan Hastanesi'nde ciddi şekilde yetersiz beslenmiş ve susuz kalmış çocuklar tedavi altına alınıyordu; bunlardan bazıları "yetersiz beslenme ve susuzluktan kaynaklanan şiddetli zayıflık nedeniyle hareket edemiyor veya ağlayamıyordu". Hastane kayıtlarına göre Nisan 2024'e kadar, çoğunluğu iki yaş ve altında olan 26 çocuk yetersiz beslenme ve yetersiz beslenmeye bağlı komplikasyonlar nedeniyle hayatını kaybetti. Yerinden edilme stresi ve aralıksız saldırılarla birleşen yetersiz beslenme, birçok kadının yeni doğan bebeklerini emzirememesine neden oldu.

Gazze'de kriz, acil durum veya feci boyutlardaki gıda güvensizliği içinde yaşayan insanların sayısı 7 Ekim 2023'ü takip eden yıl içinde zaman içinde değişti, ancak kısa vadeli iyileşmelerden bağımsız olarak IPC sürekli olarak Gazze nüfusunun büyük çoğunluğunun şiddetli gıda güvensizliği ile karşı karşıya olduğunu ve Gazze'de kıtlık riskinin son derece somut olduğunu tespit etti. Akut yetersiz beslenmenin Gazze'de saldırı öncesine kıyasla 10 kat daha fazla olduğu kaydedildi.

Benzer şekilde hastalıklar da Gazze'de endişe verici oranlarda yayıldı. Yine özellikle küçük çocuklar bu durumdan etkilendi. Nisan 2024'ün sonlarına doğru, Dünya Sağlık Örgütü bulaşıcı ve salgın hastalıklarda keskin bir artış olduğunu bildirdi ve yüz binlerce akut solunum yolu hastalığı vakası, neredeyse üçte biri beş yaşın altındaki çocukları etkileyen yaklaşık 360.000 ishal vakası, uyuz ve akut sarılık sendromu kaydetti. Mayıs 2024'te, Refah'ta Birleşik Arap Emirlikleri'nin Kızılay Hastanesi'ndeki Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi'nin (YYBÜ) direktörü Uluslararası Af Örgütü'ne ünitadaki ölüm oranlarının 7 Ekim 2023'ten önce %2,5-%3 iken %12'ye yükseldiğini söyledi. Sepsis vakaları da dahil hastanede tedavi altına alınan hasta sayısında keskin bir artış oldu.

Yetersiz beslenme, nüfusun birden çok kez toplu halde yerinden edilmesi ve travma nedeniyle bağışıklık sistemleri zayıflayan kişilerin enfeksiyon ve su kaynaklı hastalık riskleri daha da arttı. Riskler, özellikle, okullar, hastane bahçeleri ve insan yaşamına elverişli olmayan derme çatma çadır kamplarını içeren yerinden edilme ortamlarında en yüksek seviyedeydi. Aşırı kalabalık; yeterli barınma koşullarının olmaması ve temel yıkama ve hijyen tesislerinin eksikliği ile birleştiğinde hastalıkların yayılmasını körükledi. Mart 2024'te UNICEF, Gazze genelinde ortalama 340 kişinin bir tuvaleti ve 1.290 kişinin de bir duşu paylaştığını bildirdi. Aynı ay, hızlı bir su, sanitasyon ve hijyen (WASH) değerlendirmesi, Refah vilayeti genelinde değerlendirilen

'İNSAN DEĞİLMİŞ GİBİ HİSSEDİYORSUN'

İSRAİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

Uluslararası Af Örgütü

alanların %93'ünde “katı atık, insan dışkısı veya durgun su dahil olmak üzere bir tür görünür atık” tespit etti. Ancak İsrail yetkilileri, çöp sahalarına insani yardım erişimini engellemeye devam etti ve Gazze'ye elektrik vermeyerek su ve hijyen müdahalesini engelledi. Böylesine insanlık dışı koşullarda yaşayan yerinden edilmiş Filistinliler, medyaya verdikleri röportajlarda defalarca “ağır bir ölüm” yaşadıklarını dile getirdiler.

Bu feci koşullar, İsrail'in Gazze'deki sivil nüfusun hayatta kalması için vazgeçilmez olan kritik altyapı ve diğer tesislere zarar vermesi ve bunları tahrip etmesinin, Filistinlilerin güvenli olmayan ve insanlık dışı koşullarda toplu halde zorla yerlerinden edilmesinin ve temel hizmetlerin ve hayat kurtarıcı malzemelerin Gazze'ye girişine izin verilmemesi ve Gazze içinde ulaştırılmalarının engellenmesinin kümülatif etkilerinden kaynaklandı. Söz konusu uluslararası hukuk ihlalleri dokuz aylık süre zarfında tekrar tekrar ve eş zamanlı olarak meydana geldi ve birbirlerinin zararlı etkilerini artırdı.

HASAR VE YIKIM

“Savaşın sonra Gazze'de tarımın geleceğini göremiyoruz... Her şey yok oldu... Hikaye, tek bir balıkçıyla ya da çiftlikte çalışan bir kadınla ilgili değil, insanların mirasının çalınmış olmasıyla ilgili. İnsanların gıda üretme kabiliyetini çaldılar.”

Tarımsal Çalışma Komiteleri Birliği üyesi Müeyyed Ahmed, 6 Mayıs 2024.

7 Ekim 2023 ve Temmuz 2024 tarihleri arasında, gıda üretim sisteminin temel kısımları ve yüz binlerce konutun yanı sıra su, sanitasyon ve hijyen altyapısı, hastaneler ve diğer sağlık tesisleri, yollar ve enerji altyapısı ciddi şekilde hasar gördü veya tahrip edildi ve Filistinlilerin gıda, barınma, su, sağlık ve diğer temel ihtiyaçlara erişimini etkiledi. İsrail, bu hasar ve yıkımın önemli bir kısmını gerçekleştirerek, elektrik tedarikini keserek ve bu altyapının büyük bir kısmını çalıştırmak için gereken yakıt kısıtlamalarını sürdürerek ve bunların onarımı için gerekli ekipman ve parçaların girişini engelleyerek emsalsiz bir insani kriz yarattı.

Haziran 2024 itibarıyla UNOSAT, Gazze'deki kalıcı ekin alanlarının ve ekilebilir arazilerin yaklaşık %63'ünün sağlık ve yoğunluk açısından önemli bir düşüş gösterdiğini tespit etti. Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) bu geniş çaplı tahribatı “yakıp yıkma, ağır araçların hareketi, bombalama ve top ateşi” ile açıkladı. Uluslararası Af Örgütü'nün Gazze'nin İsrail'le olan sınır çitinin bitişiğindeki “tampon bölgede” elde ettiği bulgular da bu değerlendirmeye tutarlıydı. Uydu görüntülerini ve İsrail askerleri tarafından internette yayınlanan videoları kapsamlı bir şekilde analiz eden Uluslararası Af Örgütü, İsrail ordusunun buldozerler ve elle yerleştirilen patlayıcılar kullanarak “tampon bölgeyi” Gazze'nin toplam alanının yaklaşık %16'sına kadar genişlettiğini tespit etti. İsrail güçleri bunu yaparken Gazze'nin en verimli tarım arazilerinden bazılarını ve bu alandaki binaların %90'ından fazlasını yok etti.

İsrail, Hamas'ı tarım alanlarına roket rampaları ve tünel kuyuları yerleştirmekle suçlayarak yıkımın gerekli olduğunu iddia etse de, mülklerin ve tarım arazilerinin büyük ölçüde tahrip edilmesi, İsrail güçlerinin bölgeler üzerinde operasyonel kontrolü ele geçirmesinden sonra gerçekleştirildi, yani İsrail ordusu ile Hamas ve diğer Filistinli silahlı gruplar arasındaki çatışmaların bir parçası olarak meydana gelmedi ve görünüşe göre zorunlu askeri gereklilikle haklı gösterilmesi mümkün değildi.

Dünya Bankası, AB ve BM tarafından Mart 2024'te yayınlanan ortak Geçici Hasar Değerlendirmesi'ne göre, Ocak 2024 itibarıyla Gazze'deki sağlık tesislerinin yaklaşık %84'ü ve

'İNSAN DEĞİLMİŞ GİBİ HİSSEDİYORSUN'

İSRAİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

Uluslararası Af Örgütü

su altyapısının %57'si hasar gördü veya yıkıldı. Atık su yönetim sistemleri; kanalizasyon istasyonlarının ve kilometrelerce uzunluktaki boruların büyük ölçüde hasar görmesi ve tahrip edilmesinin ardından fiilen çöktü. Sonuç olarak, lağım suları Gazze'deki sokaklara sık sık taşarak su kaynaklı hastalık riski de dahil olmak üzere halk sağlığı sorunlarına yol açtı.

Öte yandan, Gazze'deki sağlık tesislerinin hasar görmesi ya da yıkılmasının yanı sıra, İsrail güçlerinin diğer kasıtlı eylemleri de Gazze'nin sağlık sisteminin fiilen çökmesinde rol oynadı. Hastanelere ve diğer tıbbi tesislere uygulanan toplu "tahliye" emirleri ve personelin gözaltına alınması, öldürülmesi veya yaralanmasıyla sonuçlanan hastanelere yapılan sürekli baskınlar bu eylemler arasındaydı. Çatışmalarla bağlantılı binlerce yaralanmanın yanı sıra artan ciddi yetersiz beslenme, susuzluk ve hastalık oranları nedeniyle hızla artan ihtiyaçlarla boğuşan hastaneler, kapanmak ya da hizmetlerini sınırlamak zorunda kaldı. Bu durum, doktorların yaralıların uzuvlarını kurtarabilecek yeterli tıbbi bakımı sağlayamaması nedeniyle birçok vakada yaralanmaların şiddetlenmesine ve amputasyon sayısının artmasına yol açtı. Önceden mevcut sağlık sorunları olanlar yeterli tıbbi bakımdan yoksun bırakıldı ya da hiç bakım göremedi. İnsani yardım kuruluşlarına göre, 2024 yılına kadar kritik sağlık hizmetlerindeki aksamalar Filistinliler arasında kolayca önlenebilecek ölümlere neden oldu.

YERİNDEN ETME

Uluslararası Af Örgütü, 7 Ekim 2023 ile 30 Eylül 2024 tarihleri arasında COGAT'ın Facebook sayfası üzerinden Gazze'deki Filistinli sivillere yönelik en az 59 farklı "tahliye" emri verildiğini tespit etti. Bu emirler, İsrail'in Filistinlilere ait yüzlerce şehir ve köyde etnik temizlik uyguladığı ve Filistinliler arasında "Nakba" veya felaket olarak bilinen olayda yüz binlerce insanı evlerinden zorla çıkardığı 1948 yılından bu yana Filistinlilerin İsrail tarafından yerinden edildiği en büyük dalgayı tetikledi. Bu emirler aşırı geniş kapsamlı, yerel halk için çoğu zaman anlaşılmaz, yanıltıcı ve keyfiydi. Sonuç olarak, panik ve kaos yaratarak sivillerin hayatlarını tehlikeye attılar ve onları tehlikeli koşullarda kaçmaya zorladılar. Yüzde 70'i mülteci olan ya da 1948'de yerinden edilenlerin torunlarından oluşan bir nüfus için bu emirler aynı zamanda derin bir travma etkisi de yarattı.

Bu raporun kapsadığı dokuz aylık süre boyunca, bu tür "tahliye" emirleri sivilleri, İsrail tarafından "insani bölge" olarak belirlenen Deyr El Balah ve El Mavasi'de ve sivillerin hayatta kalması için en temel koşullardan yoksun olan diğer sağlıksız, insan onuruna aykırı ve güvensiz yerler de dahil olmak üzere Gazze'nin orta ve güneyinde giderek küçülen ceplere sıkıştırdı. Sivilleri "satranç oyunundaki piyonlar gibi" bir bölgeden diğerine taşınmak zorunda bırakan bu uygulamalar, insanlar yerlerinden edildikleri ortamda nasıl başa çıkacaklarını öğrenir öğrenmez onları yeniden yer değiştirmeye zorladı. "Tahliye" emirlerinin hedeflediği alanlar genişledikçe, ülke içinde yerinden edilen insanların çadırlarını kurabilecekleri toprakları kalmadı ve bazıları katı atık çöplüklerinin yanında veya kanalizasyon boru hatlarının yanında geceleme zorunda kaldı. Tüm bunlar olurken İsrail, işgalci güç olarak yerinden edilen Filistinlilerin güvenliğini ve refahını sağlama yükümlülüklerini yerine getirmedi; buna insanların yerinden edildikleri bölgelerde güvenli ve yeterli barınma, gıda, ilaç, su ve hijyen tesisleri gibi temel ihtiyaçlara erişimleri de dahildi. İsrail yetkililerinin iddia ettiği gibi, tekrarlanan bu emirler sivil nüfusu korumaktan ziyade, Gazze'deki Filistinlilerin varlığını ortadan kaldırmak için hesaplanmış yaşam koşullarının oluşturulmasında rol oynadı ve toplu halde zorla yerinden etme yasağını ihlal etti.

'İNSAN DEĞİLMİŞ GİBİ HİSSEDIYORSUN'

İSRAİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

Uluslararası Af Örgütü

BM Yakın Doğu'daki Filistinli Mültecilere Yardım ve Bayındırlık Ajansı (UNRWA) verilerine göre, Ocak 2024 itibariyle Gazze nüfusunun yaklaşık %75'ini oluşturan yaklaşık 1,7 milyon Filistinli ülke içinde yerinden edilmiş durumdaydı. Bunların 1 milyondan fazlası Refah vilayetine sığınarak Refah'ın nüfusunu beşe katladı. Temmuz 2024'ün başlarında İsrail yaklaşık 1,9 milyon Filistinliyi, yani Gazze nüfusunun yaklaşık %90'ını en az bir kez zorla yerinden etmişti. Bu kişilerin birçoğu birden fazla sefer, bazıları ise 10 sefere kadar yerinden edildi. BM verilerine göre Ağustos 2024 sonu itibariyle Gazze'nin %84'ü "tahliye" emrine maruz bırakıldı. İsrail, 13 Ekim 2023 tarihli ilk toplu "tahliye" emrinin Gazze'deki Filistinlilerin varlığını ortadan kaldırmak için hesaplanmış yaşam koşullarının oluşturulmasında rol oynadığı yönündeki suçlamaları reddetti. Havadan sayısız broşür attığını, resmi sosyal medya hesaplarından Arapça uyarılar yayınladığını, binlerce telefon görüşmesi yaptığını ve radyodan uyarılar yayınladığını iddia etti. Ayrıca ordunun kara hareketini, Gazze Nehri'nin kuzeyindeki bölgede sivillere "tahliye" emri vermeye başlamasından üç hafta sonrasına kadar başlatmadığını iddia etti. Ancak gerçekte, hareket kabiliyeti kısıtlı olan veya Gazze Nehri'nin güneyinde aile ağırları bulunmayan kişiler de dahil olmak üzere on binlerce kişi için bölgeyi terk etmek çok zor veya imkansızdı. Ayrıca, İsrail güçleri kara hareketine Ekim 2023'ün sonlarına kadar başlamamış olsa da, kara hareketi başlamadan önce Gazze Nehri'nin kuzeyindeki bölgeye yoğun hava saldırıları düzenlemekteydi.

İncelenen dokuz ay boyunca İsrail, tek taraflı olarak belirlenen "insani bölgelerin" sınırlarını bölge sakinlerine yeterli uyarıda bulunmadan defalarca yeniden çizdi. Örneğin, El Mavasi'nin sınırları sadece 18-30 Ekim 2023 tarihleri arasında ordunun sosyal medya hesaplarında yayınladığı en az üç farklı haritada farklı şekilde görünerek siviller arasında kafa karışıklığı yarattı ve Gazze'de hiçbir yerin güvenli olmadığı hissini daha da arttırdı.

Aralık 2023'te İsrail ordusu, Gazze'yi 600'den fazla numaralandırılmış bloğa bölen ve QR koduyla erişilebilen interaktif bir haritayı toplu "tahliye" emri vermek için ana araç olarak kullanmaya başladı. Harita aracılığıyla yayınlanan bilgiler genellikle kafa karıştırıcıydı ve broşürler veya sosyal medya paylaşımları yoluyla dağıtılan emirlerle çelişiyordu. Sık sık yaşanan haberleşme kesintileri ve sınırlı elektrik tedariki, haritanın birçok kişi için erişilemez olduğu anlamına geliyordu.

İnsanlara genellikle birkaç gün veya birkaç hafta sonra yeni "tahliye" emirlerine tabi olacak, halihazırda önemli ölçüde hasar veya yıkıma uğramış bölgelere ya da kitlesel insan akınıyla başa çıkmak bir yana, yaşamı destekleyecek altyapıdan dahi yoksun bölgelere gitmeleri "talimatı" verildi. 2024 yılının başlarında İsrail ordusu "insani bölgelere" hava saldırıları düzenlemeye başladı; daha önce bu bölgelerin bir parçası olan alanlar, İsrail yetkilileri tarafından haritalarda yapılan bir değişiklikte, bölge sakinlerine önceden yeterli uyarı yapılmaksızın aniden bu bölgelerin dışında bırakıldı. Birçokları için Gazze'nin bloklara bölündüğü sistem, çevrelerindeki mekan anlayışıyla çeliştiği için tamamen anlaşılmazdı.

30 Eylül 2024 itibariyle, Gazze Nehri'nin kuzeyinden güneyine kadar olan bölgede yerlerinden edilen Filistinlilerin evlerine dönmelerine izin verilmemiştir. Bu arada, yaklaşık 400.000 Filistinli Gazze Nehri'nin kuzeyindeki bölgede yaşıyordu ve kalıcı olarak yerlerinden edilme korkusuyla güneye kaçamıyor ya da kaçmak istemiyordu. İsrail tarafından "Netzarim Koridoru" olarak adlandırılan askeri bölge ile Gazze'nin geri kalan nüfusundan koparılmışlardı.

'İNSAN DEĞİLMİŞ GİBİ HİSSEDİYORSUN'

İSRAİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

Uluslararası Af Örgütü

Koşullar hızla insan yaşamı için elverişsiz hale gelmesine rağmen, İsrail yetkilileri yerinden edilen sivilleri koruyacak ve temel ihtiyaçlarını karşılayacak herhangi bir düzenlemeyi değerlendirmeyi reddetti. Özellikle 2024 yılı başlarında Gazze'nin kuzeyinde Hamas'ı başarılı bir şekilde tasfiye ettiklerini duyurduktan sonra, Gazze Nehri'nin kuzeyindeki bölgeden yerinden edilen sivillerin evlerine dönmelerine izin verebilirlerdi. Filistinli sivillerin Gazze'den Doğu Kudüs de dahil Batı Şeria'ya, yani İşgal Altındaki Filistin Toprağı'nın diğer bölgelerine geçici olarak yerleşmelerine izin verebilirlerdi. Ayrıca, özellikle Gazze nüfusunun %70'inden fazlasının mülteci veya 1948'de yerlerinden edilen mültecilerin torunları olması ve bu nedenle uluslararası hukuk uyarınca kendilerinin veya atalarının yerlerinden edildiği İsrail topraklarına geri dönme hakkına sahip olmaları nedeniyle, sivillerin İsrail'e girmesine de izin verebilirlerdi.

TEMEL HİZMETLERİN ENGELLENMESİ VE ZORLAŞTIRILMASI

İsrail yetkilileri, Gazze nüfusunun %90'ını yerinden ederek, ciddi hasar ve yıkıma yol açarak ve insani ihtiyaçları daha da vahim hale getirerek benzeri görülmemiş bir insani krize neden olmanın yanı sıra, Gazze'deki Filistinlilere temel hizmetlerin ve hayat kurtarıcı malzemelerin ulaştırılmasının engellenmesi veya zorlaştırılmasıyla sonuçlanan eylemlerde bulundu ve bu yönde politikalar izledi.

Bunu, İsrail'e yönelik 7 Ekim 2023 saldırılarının hemen ardından topyekun kuşatma politikasına karar vererek, Gazze'ye yeterli erişim noktası açmayı reddetmeyi ve Gazze'ye girebilecek ürünlere sıkı ve ağır kısıtlamalar getirmeyi, başta yakıt olmak üzere enerji kaynaklarına erişimi kesmeyi ve sıkı bir şekilde kontrol etmeyi ve insani yardım kuruluşlarının temel hizmetleri ve hayat kurtarıcı malzemeleri ulaştırabilmesi için Gazze Nehri'nin kuzeyindeki bölge de dahil olmak üzere Gazze içindeki erişimi önemli ölçüde engellemeyi içeren boğucu ve hukuka aykırı ablukayı sürdürerek yaptılar. İnsani erişimin yeniden başlaması ve temel hizmetlerin sunulmasını açıkça, rehinelerin serbest bırakılması ve Hamas'ın tamamen yok edilmesi şartına bağladılar ve eylemlerinin Gazze nüfusu üzerindeki etkisine açıkça atıfta bulunarak sonucun hem anlaşıldığını hem de amaçlandığını gösterdiler.

Uluslararası Af Örgütü tarafından 10 Ekim 2023 tarihinde soykırım niyetini ortaya koymak üzere analiz edilen yüzden fazla açıklamanın bir parçası olan insanlık dışı ifade örneklerinden birinde, dönemin Enerji ve Altyapı Bakanı Israel Katz, İsrail'in yakıt girişini yasaklama kararının Gazze'deki Filistinlilerin fiziksel olarak yok edilmesine yol açacak yaşam koşullarını dayatmayı amaçladığını açıkça dile getirdi:

“Şu ana kadar Gazze'ye günde 54.000 metreküp su ve 2.700 megavat elektrik aktardık. Artık bitti. Yakıt olmadan yerel elektrik bile günler içinde kesilecek ve pompaj kuyuları bir hafta içinde duracak. Katiller ve çocuk kasaplarından oluşan bir ulusa yapılması gereken budur. Eskiden olan artık olmayacak.”

Hamas'ın öncülük ettiği 7 Ekim 2023 saldırılarının ardından İsrail Gazze'ye tam bir kuşatma uyguladı. Gazze ile Mısır arasındaki Refah sınır kapısının kapanmasının ardından Gazze'ye ne yakıt, ne mutfak gazı, ne gıda, ne tıbbi malzeme ne de insan girebildi. İsrail, Gazze'nin temel hizmetleri sağlamak için yakıtı daha da bağımlı hale geleceğini çok iyi bildiği için su ve elektrik kaynaklarını da kesti. ABD ve diğer ülkelerin yoğun baskısı sonucunda İsrail yetkilileri Mısır'dan yardım girişini engellemeyeceklerinin sinyalini verdi, ancak topyekun kuşatma politikasının temel özellikleri yürürlükte kalmaya devam etti. İsrail yetkilileri 18 Ekim 2023 tarihinde en az üç önemli kısıtlamayı sürdüreceklerine işaret etti: Bunlar, Gazze Nehri'nin kuzeyindeki bölgede

'İNSAN DEĞİLMİŞ GİBİ HİSSEDIYORSUN'

İSRAİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

Uluslararası Af Örgütü

kalan sivillere yardım ulaştırılmasında kısıtlamaların devam edeceğini gösterir şekilde Güney Gazze'deki sivillere gıda, su ve ilaç girişine izin verme taahhüdünün sınırlandırılması; yakıt gibi diğer malzemelerin Gazze'ye girişinin engellenmesi ve kuzey ve orta Gazze'ye tüm kara erişimi dahil olmak üzere İsrail'den Gazze'ye giriş noktalarının kapalı tutulmasına devam edilmesiydi.

Zaman içinde İsrail, yoğun uluslararası baskılar sonucunda kendi topraklarından Gazze'ye ek erişim noktaları açmayı kabul etti, ancak o zamana kadar tüm insani yardım müdahalesi Refah'a odaklanmıştı. Hiçbir noktada, insani yardım kuruluşlarının defalarca talep ettiği gibi Gazze'ye erişimi sağlayan öngörülebilir ve tutarlı bir güzergah belirlenmedi. Öte yandan, kamyonlar için devam eden uzun, keyfi ve zahmetli inceleme prosedürleri önemli gecikmelere neden oldu ve bu, Gazze'ye giren insani yardımların son derece yetersiz kalmasına yol açtı.

İnsani yardım örgütleri aylarca bu yönde önlemler alınmasını talep ettiği halde, İsrail nihayet Gazze'nin kuzeyine bir geçit açmayı, Aşdod limanını sevkiyata açmayı ve mevcut geçitlerin daha uzun süre açık kalmasını sağlamayı ancak Nisan 2024 başlarında, saldırıdan altı ay sonra taahhüt etti. Bu hamle, önemli bir politika değişikliğinden ziyade, 1 Nisan 2024'te Dünya Merkezi Mutfağı (WCK) adlı sivil toplum örgütü için çalışan çoğunluğu yabancı bir grup insani yardım çalışanının İsrail güçleri tarafından öldürülmesine yönelik uluslararası tepkinin ardından uluslararası toplumu yatıştırmak için tasarlanmış gibi görünüyordu. İnsani yardım çalışanlarının öldürüldüğu saldırının, Uluslararası Adalet Divanı'nın İsrail'den "acilen ihtiyaç duyulan temel hizmetlerin ve insani yardımın engelsiz bir şekilde sağlanması" için gerekli tüm tedbirleri almasını isteyen ikinci grup geçici tedbirlere hükmetmesinden dört gün sonra meydana gelmesi, baskıyı daha da arttırdı. Mayıs 2024'te İsrail Gazze'nin kuzeyindeki Doğu ve Batı Erez geçişlerini açtı, ancak COGAT verilerine göre bu erişim noktalarından geçen yardım Gazze'ye giren toplam yardımın çok küçük bir kısmına karşılık geliyordu. Her iki geçiş de sürekli olarak açık kalmadı.

Bu önlemler insani yardım erişiminde bazı iyileşmelere yol açsa da ne süreklilik arz etti ne de sahadaki durumu önemli ölçüde değiştirdi. Ardından, 6 Mayıs 2024'te Refah'ta kara hareketini başlatan İsrail, insani müdahaleyi kasıtlı olarak yeniden tehlikeye attı ve yerinden edilenlerin temel yaşam gereksinimlerini sağlamadan yeni bir kitlesel göç dalgasına neden oldu. İsrail güçlerinin Refah sınır kapısını kontrol altına almasının ardından Mısır, güvenlik endişeleri nedeniyle İsrail ile koordinasyon sağlamayacağını açıkladı ve Refah sınır kapısı kapatıldı. Bu tarihten sonra insanların ve ürünlerin Gazze'ye girişi ve çıkışi sadece İsrail üzerinden yapılabildi.

Temmuz 2024'te, Refah'taki kara operasyonunun başlamasından iki ay sonra, üst düzey bir insani yardım yetkilisi Uluslararası Af Örgütü'ne şunları söyledi: "Artık insanlara insani yardım örgütü olarak diz çöktüğümüzü söylemiyorum. Bunun çok daha ötesindeyiz. Yıkılmış durumdayız. Yapılan şeyler ölüm kasılmasından ibaret..."

Tıbbi tedavi için Gazze'den çıkabilen az sayıdaki insan akışi da kesintiye uğradı ve bu durum binlerce hastayı etkiledi. Hamas'ın öncülük ettiği 7 Ekim 2023 saldırılarının ardından İsrail ve Mısır yetkilileri, İsrail'in Gazze sakinlerinin İsrail veya Batı şeria'da tıbbi bakıma erişimine izin vermeyi tamamen askıya almasının ardından bazı kişilerin Refah üzerinden Mısır'a tıbbi tahliyesine izin vermeyi kabul etti. Refah sınır kapısının kapatılması, İsrail'in tıbbi tahliye süreci üzerinde münhasıran kontrol sahibi olduğu anlamına geliyordu. Kapanışi takip eden dört ay içinde, onay talebinde bulunan binlerce hastadan çoğu çocuk olmak üzere sadece 229 hasta tahliye edilebildi.

İsrail yetkilileri “İsrail'in Gazze'deki sivil halkı kasıtlı olarak aç bıraktığı yönündeki iddiaları” hararetle reddetti. Gazze'deki yaygın açlık ve hastalıktan Hamas ve diğer Filistinli silahlı grupları sorumlu tutarak onları Gazze'deki sivillere yönelik yardımları almakla, insani yardım örgütlerini de İsrail'in Gazze'ye girmesine izin verdiği yardımları dağıtmakta yetersiz kalmakla suçladılar. İnsani yardım örgütleri, vahim güvenlik durumunun etkili yardım dağıtımını engellediğini kabul etmekle birlikte, bir yandan İsrail ordusunun gerekli güvenlik garantilerini sağlayamadığını, diğer yandan da asgari ve öngörülemeyen yardım hacminin insanların çaresizliğini arttırarak “kendi kendine dağıtım” olaylarına yol açtığını söyledi. Gazze'deki örgütlü çeteler tarafından yardım konvoylarına yapılan saldırıların ardından hayat kurtarıcı yardımların bir kısmının başka yerlere yönlendirildiğine şüphe yok. Ancak bu eylemler öncelikle İsrail'in Gazze'de polis de dahil kurumlara yönelik saldırılarının yönetimin çökmesine yol açmasının ardından gerçekleşti. Her durumda, söz konusu eylemler İsrail'i işgalci güç olarak koşulsuz yükümlülüğünden ve silahlı çatışmanın bir tarafı olarak insani yardımın işgal altındaki topraklara girmesini ve burada dağıtılmasını kabul etme ve kolaylaştırma yükümlülüğünden muaf tutmamaktadır.

Erişim noktalarındaki kısıtlamalara ek olarak, İsrail'in uyguladığı uzun ve keyfi denetim prosedürleri de Gazze'ye girebilen yardım miktarı üzerinde büyük bir etkiye sahipti. Mısır'dan Gazze'ye giren kamyonların defalarca boşaltılıp yeniden yüklenmesi gerekiyordu ve bu da haftalarca süren gecikmelere neden oldu. İnsani yardım yetkilileri, hayat kurtarıcı malzemeler de dahil olmak üzere, İsrail yetkililerinin ithal edilen malların girişini sık sık ve keyfi olarak engellediğini veya geciktirdiğini bildirdi. Belirli tıbbi malzeme veya ekipmanın ithalatına yönelik genel bir yasaklama kararı olmasa da İsrail yetkilileri, sağlık sisteminin aşırı yük altında olmasına ve çöküşün eşiğine gelmesine rağmen yüzlerce tıbbi malzeme ve ekipmanın ithalatını engelledi. Uluslararası Af Örgütü tarafından 2024 yılı başlarında incelenen bir listeye göre, bunlar arasında anestezi makineleri, oksijen tüpleri, ilaçları saklamak için gerekli buzdolapları, vitaminli enerji içecekleri, su arıtma kapsülleri ve bir solunum cihazı bulunuyordu.

Ekim 2023'ün sonlarından itibaren Gazze'ye gıda sokmak, barınma ekipmanları ve su, sanitasyon ve hijyen müdahalesi için gerekli malzemeler gibi diğer hayat kurtarıcı ürünlerden daha kolay hale gelmiş olsa da, uzun denetim süreçleri pratikte büyük miktarlarda, özellikle de taze ve besleyici gıda sokmanın zor olduğu anlamına geliyordu. Harap olmuş tarım sektörünü canlandırmak için gerekli ürünlerin ithalatı da bu durumdan etkilendi. Uluslararası Af Örgütü tarafından belgelenen bir vakada, İsrail Gazze'ye yem girişini dört aydan fazla geciktirdi.

İsrail yetkilileri, Gazze'ye girebilecek yardım miktarına herhangi bir sınırlama getirilmediğini ve gıda girişini sınırlamadıklarını iddia etti. Yetkililer, 7 Ekim 2023'ten sonra çeşitli noktalarda Gazze'ye ortalama olarak saldırı öncesine kıyasla daha fazla gıda kamyonunun girdiğini iddia etti.

İsrail ordusu Nisan 2024'te Gazze'ye gıda, su ve barınma malzemesi taşıyan kamyonların günlük ortalama sayısının 500'e çıkacağı sözünü vermesine rağmen, bu sözünü hiçbir zaman yerine getirmedi. Uluslararası Af Örgütü'nün kamyon verilerine ilişkin nicel analizi, Gazze'ye girmesine izin verilen kamyon sayısının hiçbir zaman bu sayıya yaklaşmadığını gösterdi. UNRWA ve COGAT verilerine göre, incelenen dokuz aylık dönemde en yüksek noktaya ulaştığı Nisan 2024'te Gazze'ye giren kamyon sayısı sırasıyla günde sadece 189 veya 220 kamyonu ulaştı. Uluslararası Af Örgütü ayrıca Başbakan Netanyahu'nun Temmuz 2024'te Filistinlilere günde 3.000 kaloriden fazlasını sağlayacak miktarda gıda girişine izin verildiği yönündeki iddialarının da

'İNSAN DEĞİLMİŞ GİBİ HİSSEDİYORSUN'

İSRAİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

Uluslararası Af Örgütü

yanıltıcı olduğunu tespit etti. Ekim 2023 ile Haziran 2024 arasındaki ayların dördünde Gazze'ye giren günlük ortalama gıda kamyonu sayısı 75'in altındaydı.

Daha da önemlisi, UNRWA ya da COGAT verileri kullanılarak Ekim 2023 ile Haziran 2024 arasındaki hiçbir ayda Gazze'ye ithalat yapan kamyonların bildirilen sayısı, Uluslararası Af Örgütü'nün analizine göre İsrail'in saldırısından önceki yıl giriş yapan günlük ortalama 327 kamyon (yakıt taşıyanlar hariç) sayısına bile ulaşmadı. Ekim 2023 öncesindeki durum, Gazze nüfusunun o dönemdeki gerçek ihtiyaçlarından ziyade İsrail'in hukuksuz ablukası kapsamında Gazze'ye girmesine izin verdiği miktarları yansıtmaktadır. Büyük ölçekli hasar ve yıkım, kitlesel zorunlu göç, yetersiz beslenme, hastalık ve çatışmaya bağlı yaralanma oranlarındaki artış nedeniyle 7 Ekim 2023'ten sonra ihtiyaçların büyük ölçüde arttığı düşünüldüğünde, sivil yaşamı sürdürmek için saldırı öncesinde izin verilen kısıtlı miktarlardan çok daha fazla malzemeye ihtiyaç vardı.

İsrail, topyekun kuşatmanın bir parçası olarak Gazze'ye elektrik tedarikini kesti. Haftalarca yakıt ithalatını engelledikten sonra Kasım 2023 ortalarında Gazze'ye bir miktar yakıt girmesine izin vermeye başladı. Ancak hem Gazze'ye girebilecek yakıt miktarını hem de bunu kimin kullanabileceğini sıkı bir şekilde kontrol etti. Sadece UNRWA'nın yakıt ithal etmesine izin vererek diğer insani yardım aktörlerini, hastaneleri, fırınları ve belediyeleri UNRWA'nın Gazze'ye getirebildiği yakıtı bağımlı hale getirdi. İsrail yetkilileri tarafından Gazze'ye girmesine izin verilen yakıt miktarı zaman içinde dalgalanma gösterirken, 7 Ekim 2023'ten sonra Gazze'ye bu tarihten öncesine kıyasla çok daha az yakıt girdi. BM İnsani Yardım Koordinasyon Ofisi (OCHA), Ocak ve Haziran 2024 tarihleri arasında, İsrail'in elektrik tedarikini kesmesi nedeniyle daha fazla yakıtı ihtiyaç duyulmasına rağmen, Ekim 2023'ten önce her ay Gazze'ye giren yakıtın yalnızca %14'ünün girmesine izin verildiğini tahmin etmektedir. Uluslararası Af Örgütü ile paylaşılan belgelere göre, insani yardım kuruluşlarının yeni ya da daha fazla yakıt kullanımına ilişkin bazı talepleri İsrail yetkilileri tarafından iki aydan uzun bir süre boyunca cevapsız bırakıldı. Bu kısıtlamalar, altyapının büyük ölçüde hasar görmesi ve yıkılması ve birçok kritik personelin yerinden edilmesiyle birleştiğinde, temel hizmetlerin önemli ölçüde azalmasına yol açtı ve büyük ölçüde İsrail'in işgal ve apartheid politikalarından ve İsrail'in önceki saldırılarda kritik altyapıyı bombalamasından kaynaklanan ve saldırıdan önce de var olan kronik elektrik açığını daha da kötüleştirdi.

İsrail yetkilileri yakıtı getirdikleri kısıtlamaların Hamas'ın roketlerine güç sağlamak da dahil olmak üzere yakıtın yönünü değiştirmesini önlemek için gerekli olduğunu savundu. Hamas yetkililerinin herhangi bir resmi yakıt ithalatını askeri amaçlar için ne ölçüde yönlendirdiği ise belirsizdir. Yakıt, yağmalanmış ya da başka yerlere aktarılmış olsa bile bu durum, İsrail'in Gazze'ye mevcut ya da yeni ikmal hatları üzerinden elektrik vererek ya da güneş panellerinin ithalatına izin vererek temel hizmetlerin çalışmasını sağlayacak diğer enerji kaynaklarını sağlamamaya devam etmesi kararını haklı çıkarmaz. Nisan 2024'te İsrail, İsrail'den Gazze'ye elektrik taşıyan 10 yüksek gerilim hattından dokuzunun roket ateşi nedeniyle hasar gördüğünü iddia etti, ancak hatları onarmasını ve elektrik tedarikine devam etmesini neyin engellediğini veya hasar roket ateşinden kaynaklandıysa, hükümet yetkililerinin neden İsrail'in rehinelere geri dönene kadar elektrik tedarikini kestiğini duyurduğunu açıklamadı.

Temmuz 2024'ün başlarında, Gazze'ye elektrik tedarikini kestikten sekiz ay sonra ve Batılı müttefiklerinden gelen yoğun baskıların ardından İsrail yetkilileri, İsrail'in Han Yunus'ta BM tarafından yönetilen bir su arıtma tesisine doğrudan elektrik tedarikine izin vereceğini ve böylece

'İNSAN DEĞİLMİŞ GİBİ HİSSEYORSUN'

İSRAİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

Uluslararası Af Örgütü

Hamas'ın enerji tedarikinden yararlanmasını engelleyeceğini duyurdu. 30 Eylül 2024 tarihi itibarıyla, projede yer alan kişiler Uluslararası Af Örgütü'ne gerekli onarımların tamamlandığını söylemiş olsa da İsrail yetkilileri henüz bu adımı atmamıştı. Ancak İsrail yetkilileri bu açıklamayı yaparak, elektrik sağlamak için ellerinde insani tedbirler olduğunu ve bunları kasıtlı olarak uygulamamayı tercih ettiklerini göstermiş oldular.

Gazze'ye erişim kısıtlamalarının sürdürülmesine paralel olarak, İsrail yetkilileri ayrıca Gazze'nin belirli bölgelerine, özellikle de Gazze Nehri'nin kuzeyine yeterli yardım ve diğer temel malzemelerin ulaşmasını bilfiil, kasıtlı olarak ve defalarca engelledi. İsrail yetkilileri Ocak 2024'ün başlarında Gazze'nin kuzeyinde Hamas'ı başarılı bir şekilde tasfiye ettiklerini açıklamalarına rağmen, kuzeye insani yardım erişimini kısıtlamaya devam ettiler. Bunu, İsrail'in "Netzarim Koridoru" olarak adlandırdığı askeri bölgede kurduğu kontrol noktalarından konvoyların geçmesi için gerekli olan geçiş izni taleplerini geciktirerek veya reddederek yaptılar. Gazze içindeki kontrol noktalarını daha erken ve daha uzun saatler boyunca açmayı da defalarca reddettiler. Ayrıca, kontrol noktalarından geçmek için bekleyen insani yardım çalışanlarını taciz ettiler ve bazen saatlerce geciktirdiler. Yakıt ulaştırmayı amaçlayan insani yardım heyetlerini de rutin olarak geciktirdiler veya giriş izni vermediler. Ocak 2024'te bu tür taleplerin sadece %10'u kabul edildi. Hastanelerin yanı sıra su ve hijyen tesisleri üzerindeki etkisi yıkıcı oldu. Kuzey Gazze'ye erişim kısıtlamaları, insani yardım kuruluşlarının Refah sınır kapısı üzerinden Gazze'den tahliye edilmesine izin verilen kritik durumdaki hastalara yardım etme kabiliyetini de etkiledi.

7 Ekim 2023'ten sonra İsrail Gazze üzerindeki etkin kontrolünü önemli ölçüde genişletti. Bununla birlikte, işgalci güç ve silahlı çatışmanın bir tarafı olarak yükümlülüklerine rağmen, İsrail sadece orada yaşayan Filistinlilerin temel ihtiyaçlarını karşılamada başarısız olmakla kalmamış, aynı zamanda uluslararası insancıl hukuk ve uluslararası insan hakları hukukuna aykırı olarak, insani yardım toplumunun sivil yaşamı desteklemek için gerekli miktar ve çeşitlilikte yardım sağlamasını neredeyse imkansız hale getirdi.

Yaşam koşullarının gerçek niteliği, Gazze'deki Filistinlilerin incelenen dokuz aylık dönem boyunca bu koşullara maruz kaldığı gerçeği ve 7 Ekim 2023'ten önce bile İsrail'in apartheid ve işgal politikaları nedeniyle işsizlik, yoksulluk ve insani yardıma yüksek bağımlılığa itilen Gazze nüfusunun tamamının özel kırılganlığı göz önünde bulundurulduğunda, Uluslararası Af Örgütü, İsrail'in Gazze'de Filistinlilerin yavaş yavaş ölümüne yol açacak koşullar yarattığı sonucuna varmaktadır. Ayrıca, aşağıda açıklandığı üzere, İsrail'in Gazze'deki Filistinlilerin yaşam koşullarını sadece öngörmekle kalmayıp, aynı zamanda onları yok etmeyi de amaçladığı sonucuna varmıştır. Uluslararası Af Örgütü, İsrail'in Soykırım Sözleşmesi'nin II(c) Maddesi uyarınca yasaklanan "bir grubun fiziksel varlığına son verecek şekilde hesaplanmış yaşam koşullarını kasten oluşturmak" fiilini işlediği sonucuna varmaktadır.

ÖZEL NİYET

Uluslararası Af Örgütü, yasaklanan eylemlerin Gazze'deki Filistinlileri yok etmeye yönelik özel niyetle işlenip işlenmediğini belirlerken, soykırım niyetine ilişkin kanıtların bütüncül bir şekilde ele alınması ve değerlendirilmesi gerektiği yönündeki uluslararası içtihadı takip etti. Bu içtihadı göre, soykırım niyeti doğrudan kanıtlara dayalı olarak değerlendirilebilir ya da bu kanıtların yokluğunda, yasaklanan eylemlerin işlendiği genel bağlam, bir davranış kalıbının varlığı, yasaklanan eylemlerin ölçeği ve sistematik olduğu iddia edilen niteliği ve ölüm ve yaralanmaların

'İNSAN DEĞİLMİŞ GİBİ HİSSEDİYORSUN'

İSRAİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

Uluslararası Af Örgütü

ve korunan gruba yönelik zararın ölçeği, niteliği, kapsamı ve derecesini içeren dolaylı veya ikinci dereceden kanıtlardan çıkarılabilir. Buna ek olarak, soykırımın tek amaç olması gerekmez: Soykırım askeri hedeflerle birlikte var olabilir veya askeri hedeflere ulaşmak için bir araç olabilir.

İsrail'in 7 Ekim 2023 ile Temmuz 2024 tarihleri arasında Gazze'de koruma altındaki bir grubun parçası olan Filistinlilere karşı Soykırım Sözleşmesi uyarınca yasaklanmış eylemlerde bulunduğunu tespit eden Uluslararası Af Örgütü, İsrail'in Gazze'deki Filistinlileri yok etmeye yönelik soykırım niyetini ortaya koyup koymadığını belirlemek için Gazze'deki genel tutumunu analiz etti. İsrail'in uluslararası hukuk ihlallerini, bunların tekrarlanma sıklığını, eş zamanlı olarak meydana gelmelerini ve birbirlerinin zararlı etkilerini arttırmalarını dikkate alarak birlikte ve kümülatif olarak inceledi. Ayrıca, BM ve İsrail'in kendi müttefiklerinin sürekli uyarılarına ve Uluslararası Adalet Divanı'nın çok sayıda bağlayıcı kararına rağmen zaman içinde tekrarlanan ölüm ve yaralanmalar ile yıkımın ölçeğini ve şiddetini de değerlendirdi. Son olarak, savaş ve güvenlik kabineleri üyeleri ile üst düzey askeri yetkililer de dahil olmak üzere Gazze'ye yönelik saldırının yönetiminden doğrudan sorumlu olan İsrail yetkililerinin açıklamaları aracılığıyla İsrail'in niyetine ilişkin doğrudan kanıtları analiz etti.

Uluslararası Af Örgütü aşağıdaki davranış kalıplarının soykırım niyetine işaret ettiğini tespit etti: Dokuz aylık süre boyunca tekrarlanan, Filistinli aileleri bütünüyle yok eden ve çok sayıda sivil kayıpla sonuçlanacağı zamanlarda defalarca gerçekleştirilen, sivillere ve sivil tesislere yönelik doğrudan saldırılar ve kasıtlı olarak gelişigüzel saldırılar; geniş alan etkili silahların yoğun nüfuslu yerleşim bölgelerinde tekrar tekrar kullanılması; evler, sığınaklar, sağlık tesisleri, su ve hijyen altyapısı, tarım arazileri veya sivil nüfusun hayatta kalması için gerekli olan tesisler gibi sivil tesislerin ve altyapının hızlı, şiddetli ve kapsamlı bir şekilde yok edilmesi; İsrail'in askeri kontrolü ele geçirmesinin ardından buldozerler ve kontrollü yıkımlar yoluyla da olmak üzere sivil tesislerin ve altyapının, kültürel ve dini mekanların tekrar tekrar tahrip edilmesi; incelenen dokuz aylık dönem boyunca tekrarlanan ve aşırı yüksek sayıda kişiyi kapsayacak şekilde çıkartılan kapsamlı, çoğu zaman anlaşılmasız, yanıltıcı ve keyfi "tahliye" emirlerinin, insanların Gazze'den çıkış yolu olmaksızın güvensiz ve insanlık dışı koşullar altında birçok kez toplu halde zorla yerinden edilmelerine neden olması; Gazze'deki Filistinlilerin işkenceye maruz bırakılması ve hücre hapsine konulması; uluslararası kınama ve Uluslararası Adalet Divanı'nın yasal olarak bağlayıcı kararlarına rağmen Gazze'deki insanlara yeterli insani yardım ve diğer temel ihtiyaçların ulaştırılmasının sürekli engellenmesi.

Kritik bir husus olarak, Uluslararası Af Örgütü, Gazze'deki Filistinlilere dayatılan yaşam koşullarının gerçek niteliğini ve bunlara maruz kaldıkları sürenin uzunluğunu, nüfusun önceden var olan savunmasızlığını da göz önünde bulundurarak inceledi. İsrail'in saldırısı 57 yıllık bir işgal bağlamında gerçekleşti. İsrail'in Gazze'deki Filistinliler de dahil, İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprağı'ndaki tüm Filistinlileri kurumsallaşmış bir baskı ve tahakküm rejimine maruz bıraktığı apartheid sistemi bağlamında gerçekleşti. İsrail'in 2008'den bu yana Gazze'de gerçekleştirdiği ve Gazze'nin yaşamı idame ettiren altyapısını yaygın hasar ve yıkım yoluyla büyük ölçüde zayıflatan ve İsrail yetkililerinin temel hizmetler ve kilit altyapı üzerindeki doğrudan ve yankılanan etkilerinin son derece farkında olmalarını sağlayan diğer dört büyük saldırının ardından gerçekleşti. Aynı zamanda, İsrail'in 17 yıldır devam eden hukuksuz Gazze ablukasını bağlamında gerçekleşti.

BM Ticaret ve Kalkınma Konferansı'na (UNCTAD) göre, 7 Ekim 2023'ten önce Gazze nüfusunun %80'i, özellikle kronik bir insani kriz yaratan ablukanın bir sonucu olarak yardıma bağımlıydı.

'İNSAN DEĞİLMİŞ GİBİ HİSSEDİYORSUN'

İSRAİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

Uluslararası Af Örgütü

Gazze, sivillerin ihtiyaclarını karşılamak için gıda, elektrik, su, ilaç ve yakıt gibi temel ihtiyaç maddelerinin ithalatına bağımlıydı. Gazze'ye yönelik saldırılarının başlamasının ardından İsrail yetkilileri mevcut ablukayı ciddi ölçüde sıkılaştırdı ve Gazze'ye yardım ve diğer temel ihtiyaç malzemelerinin akışını kontrol eden, temel hizmetlere güç sağlamak için gereken enerji kaynaklarının mevcudiyetini ciddi ölçüde azaltan ve Gazze'nin büyük bölümüne, özellikle de kuzey Gazze'ye insani erişimi engelleyen başka kısıtlamalar getirdi. İsrail, uluslararası baskılar karşısında belirli dönemlerde Gazze'ye insani yardım girişine izin vermiş olsa da bu durum Gazze'deki Filistinlilere dayatılan genel yaşam koşullarını hiçbir zaman önemli ölçüde etkilemedi.

İsrail'in askeri saldırısı boyunca gerçekleştirdiği hukuksuz eylemler, Gazze'deki Filistinlilere eşi benzeri görülmemiş zararlar vererek, son derece kısa bir süre içinde kitlesel boyutta ölümlere ve ciddi yaralanmalara, Gazze'yi "yaşanmaz" hale getiren "akıl almaz" bir tahribata ve hızla yetersiz beslenme, açlık ve çok sayıda hastalığın patlak vermesine neden oldu. İsrail muhtemelen bu yaşam koşullarının Gazze'deki Filistinlilerin fiziksel imhasına yol açacağı yönündeki "nesnel olasılığın" farkındaydı. Zaman içinde tekrarlanan hukuksuz eylemlerin ve bunların uluslararası kınama ve BM uyarılarına rağmen, Uluslararası Adalet Divanı kararları da hiçe sayılarak sürdürülmesinin gösterdiği üzere, İsrail bu eylemlerin etkisini anlamakla kalmamış, sonuçlarını da tasarlamıştır.

Soykırım Sözleşmesi uyarınca yasaklanmış eylemler, Gazze'deki Filistinlilerin hücre hapsi, işkence ve diğer türde kötü muameleye maruz bırakılmasının yanı sıra, İsrail'in halihazırda askeri kontrolü ele geçirdiği ve görünürde askeri bir gerekliliğin olmadığı durumlarda da olmak üzere kültürel, tarihi ve dini mekanların yaygın olarak tahrip edilmesi gibi soykırım niyetini gösteren diğer uluslararası hukuk ihlalleriyle birlikte gerçekleşti.

KÜLTÜREL VE DİNİ MEKANLARIN TAHRİBİ

Tarihi, kültürel ve dini varlıkların veya mirasın yok edilmesi Soykırım Sözleşmesi uyarınca yasaklanmış bir eylem olarak kabul edilmese de, Uluslararası Adalet Divanı bu tür bir yıkımın kasıtlı olarak gerçekleştirildiğinde grubu fiziksel olarak yok etme niyetinin kanıtı olabileceğini tespit etmiştir.

Gazze'deki kültürel ve dini mekanlar eşi benzeri görülmemiş bir ölçekte tahrip edilmiştir. Dünya Bankası, AB ve BM tarafından Mart 2024'te yayınlanan ortak Geçici Hasar Değerlendirmesi, Gazze'deki 17 üniversitenin ve tüm miras alanlarının yaklaşık %63'ünün yıkıldığını veya hasar gördüğünü ortaya koydu. Bunlar arasında önemli simge yapılar, arkeolojik alanlar, dini kurumlar ve anıtlar yer alıyordu. Bunların çoğu Filistin ulusal kimliği, kolektif hafıza ve sosyal doku açısından büyük önem taşıyordu.

Uluslararası Af Örgütü camilere yönelik 34 saldırıyı belgeleyen 43 videoyu doğruladı. Bunlardan 12 cami kontrollü yıkım yoluyla tahrip edildi, ancak gerçek yıkım seviyesi çok daha yüksek olabilir. Mart 2024 itibarıyla, bir açık kaynak araştırması 100 cami ve 21 mezarlıkta hasar veya yıkım tespit etti.

Uluslararası insancıl hukuk uyarınca İsrail, askeri zorunluluklar gerektirmedikçe kültürel miras açısından büyük önem taşıyan yerlere saldırmaktan kaçınmalıdır. İsrail ordusu bazı cami ve üniversitelerin yıkılmasını, bu yapıların Hamas veya diğer Filistinli silahlı gruplar tarafından askeri amaçlarla kullanıldığı veya askeri altyapı içerdiği gerekçesiyle açıkladı. Ancak

'İNSAN DEğİLMİŞ GİBİ HİSSEDİYORSUN'

İSRİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

Uluslararası Af Örgütü

Uluslararası Af Örgütü, askerler tarafından internette yayınlanan videoların incelenmesi ve uydu görüntülerinin analizi yoluyla belgelediği vakaların dördünde, İsrail güçlerinin o sırada söz konusu yerlerin kontrolünü elinde bulundurduğunu ve bu nedenle yıkım için zorunlu bir askeri gereklilik bulunmadığını ortaya koydu. Aksine, Filistinlilere ait kültürel ve dini mekanların tahrip edilmesi bizzat, İsrail askerlerinin eylemlerinin amacı ve hedefi olarak görünüyor.

Bu yerler arasında, her ikisi de Gazze Şehri'nin güneyinde, "Netzarim Koridoru" olarak bilinen askeri bölgenin güneyinde yer alan El Ezher Üniversitesi'nin El Muğraka kampüsünün ve İsrail Üniversitesi'nin El Zehra kampüsünün parçaları olan iki bina; Han Yunus'taki Beni Süheyla'da bulunan El Zilal Camii ve bitişiğindeki mezarlık ve Han Yunus'taki El İstiklal Camii yer alıyordu. Buldozerlerle yıkılan Beni Süheyla'daki mezarlık hariç, hepsi Aralık 2023 ve Ocak 2024 tarihleri arasında elle yerleştirilen patlayıcılarla yapılan kontrollü yıkımlarla yok edildi. Sosyal medyada 7 Aralık 2023 tarihinde yayınlanan ve El Ezher Üniversitesi'nin El Muğraka kampüsünün kontrollü yıkımını gösteren bir videoda, İsrail askerleri şarkı söyleyip tezahürat yapıyordu. İçlerinden birinin, "Alın size! Mutlu Hanukalar, İsrail halkı. Burada, bir zamanlar bir üniversite vardı" dediği duyuluyor.

FİLİSTİNLİLERİ İNSANLIK DIŞINA ÇIKARAN SÖYLEMLER VE YOK EDİLMELERİNE YÖNELİK AÇIKLAMALAR

Soykırımın, genellikle korunan grubun ötekileştirilmesi ve insanlık dışına çıkarılmasının eşlik ettiği bir sürecin doruk noktası olduğunu ve gruba yönelik aşağılayıcı dil kullanımının soykırım niyetinin kanıtı olabileceğini göz önüne alan Uluslararası Af Örgütü, İsrail yetkililerinin saldırı öncesinde Filistinliler hakkındaki onları insanlık dışına çıkaran, ırkçı ve aşağılayıcı söylemlerini inceledi ve bu dilin uzun süredir kullanılmasının, Filistin karşıtı kışkırtma ve nefret savunuculuğunun etkili bir şekilde soruşturulmaması ve kovuşturulmaması ile birleştiğinde, Filistin karşıtı kışkırtma ve nefret savunuculuğunun kontrolsüz bir şekilde yayılmasına izin verilen bir ortama nasıl yol açtığını gösterdi. 2023 yılına gelindiğinde, nefret söylemi ve kışkırtma seviyeleri endişe verici boyutlara ulaşmıştı; bu durum, İsrail toplumu içinde Filistinlilere yönelik köklü ve gittikçe artan ırkçılığı ortaya koydu. 7 Ekim 2023'ün ardından bu tür söylemler önemli ölçüde artarak İsrail toplumuna daha da nüfuz etti.

İsrail'in hukuka aykırı eylemleri genellikle İsrail'in savaş ve güvenlik kabinelerindeki yetkililer tarafından ilk etapta kamuya açık ve yaygın olarak paylaşılan açıklamalarda duyuruldu, bu eylemlere çağrıda bulunuldu ve Gazze'deki Filistinlilerin yok edilmesi istendi. Uluslararası Af Örgütü'nün tespit ettiği hukuka aykırı eylemlerin birçoğundan önce yetkililer bu eylemlerin uygulanmasını teşvik etti. Uluslararası Af Örgütü, 7 Ekim 2023 ile 30 Haziran 2024 tarihleri arasında İsrail hükümeti yetkilileri, üst düzey askeri yetkililer ve Knesset üyeleri tarafından yapılan ve Filistinlileri insanlık dışına çıkaran veya onlara karşı soykırım eylemlerini ya da uluslararası hukuk kapsamındaki diğer suçları haklı gösteren 102 açıklamayı analiz etti. Bunlar arasında, 7 Ekim 2023 ile 30 Haziran 2024 tarihleri arasında Başbakan Netanyahu, dönemin Savunma Bakanı Gallant ve diğer hükümet bakanları da dahil olmak üzere İsrail'in savaş ve güvenlik kabinesi üyeleri, üst düzey askeri yetkililer ve İsrail Cumhurbaşkanı tarafından yapılan 22 açıklama yer almaktadır. Bu ifadeler soykırım eylemlerine çağrı niteliğinde ya da bu eylemleri haklı çıkarır mahiyettedir.

'İNSAN DEĞİLMİŞ GİBİ HİSSEDİYORSUN'

İSRAİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

Uluslararası Af Örgütü

Ayrıca, İsrail yetkililerinin kullandığı dil, eylemlerinin gerekçelerini açıklamak amacıyla Gazze'deki askerler dahil pek çok kişi tarafından sık sık tekrarlandı. Uluslararası Af Örgütü'nün, internette paylaşılan ve İsrail askerlerinin Gazze'nin yerle bir edilmesi veya Gazze'deki insanlara temel hizmetlerin verilmemesi çağrısında buldukları ya da Filistinlilere ait evlerin, camilerin, okulların ve üniversitelerin, bazı durumlarda görünürde askeri bir gereklilik olmaksızın, kontrollü yıkımlar yoluyla da olmak üzere yıkılmasını kutladıklarını gösteren 62 video, ses kaydı ve fotoğraf üzerinde yaptığı inceleme bu durumu kanıtlar niteliktedir. Bunlardan 31'inde Gazze'nin yok edilmesi, yıkılması, yakılması ya da "haritadan silinmesi" için sözlü veya yazılı çağrıda bulunuldu ya da benzer söylemler kullanıldı. Bu tür kamuya açık video ve açıklamaların çok sayıda olması, sadece sistematik cezasızlığa değil, aynı zamanda bu tür davranışları zımnen ödüllendirmese bile cesaretlendiren bir ortamın yaratıldığına da işaret etmektedir.

FİLİSTİNLİLERİ YOK ETME NİYETİ

Hamas'ın ortadan kaldırılması da dahil olmak üzere askeri hedeflerin varlığı, soykırım niyetinin varlığını hiçbir şekilde zayıflatmaz veya yalanlamaz. İsrail yetkilileri, askeri güçlerinin Gazze genelinde Hamas'ı ve diğer Filistinli silahlı grupları hukuka uygun olarak hedef aldığını ve bunun sonucunda ortaya çıkan benzersiz yıkım ve yardımların engellenmesinin, sırasıyla Hamas'ın Filistinli siviller arasına yerleşmesinin ve yardımları farklı yerlere yönlendirmesinin bir sonucu olduğunu savunmaktadır.

Ancak, Hamas savaşçılarının yoğun nüfuslu bölgelerin yakınında veya içinde bulunduğu durumlarda bile, İsrail sivilleri korumak ve gelişigüzel veya orantısız saldırılardan kaçınmak için mümkün olan tüm tedbirleri almakla yükümlüydü. Uluslararası Af Örgütü, çok sayıda diğer insan hakları örgütü ve BM uzmanları İsrail'in bunu yapmadığını defalarca tespit etti. İsrail, Hamas'ın eylemlerine dayanarak haklı gösterilemeyecek çok sayıda savaş suçu ve diğer uluslararası hukuk suçları işledi. Uluslararası Af Örgütü ayrıca Hamas'ın yardımlara ilişkin gerçekleştirdiği olası saptırmaların, İsrail'in Gazze'ye ve Gazze'de yaşam için gerekli olan yardım ve diğer maddelerin girişini ve dağıtımını engelleme, kısıtlama ve sekteye uğratma eylemlerini açıkladığına dair bir bulguya rastlamadı.

Uluslararası Af Örgütü aynı şekilde İsrail'in Gazze'deki Filistinlileri yok etmeye yönelik özel bir niyeti olmaksızın plansız bir şekilde hareket ettiği iddiasını da değerlendirdi ve bu iddiayı reddetti. İsrail'in keyfi ve hukuka aykırı gözaltı ve işkence de dahil olmak üzere hukuk dışı eylemlerinin birçoğu tanımı gereği kasıtlı olarak gerçekleştirilmektedir. Benzer şekilde, İsrail'in insani yardımları engellemesi ve kısıtlaması da kesin ve kasıtlı olup, hiçbir şekilde plansızlık belirtisi göstermemektedir. İsrail'in Gazze nüfusunu, yaşamı destekleyecek temel altyapıdan yoksun bölgelere defalarca toplu "tahliye" emri vermesi ve sivillerin geçici olarak İşgal Altındaki Filistin Toprağı'nın diğer bölgelerine sığınmasına veya İsrail'e girmesine izin vermemesi açıkça, Filistinlileri Gazze'nin yeterli insani yardım ve diğer temel ihtiyaç malzemelerinden yoksun olan, giderek daralan ve yaşanmaz hale gelen bir bölgesine hapsedmek ve böylece insanlık dışı ve yaşanamaz koşullar altında kasıtlı olarak kitlesel yerinden edilmeye neden olmak için planlandı.

Buna ek olarak, Uluslararası Af Örgütü bazı gözlemciler tarafından ileri sürülen İsrail'in Filistinlileri yok etme niyetinde olmadığı, bunun yerine Hamas'ı yok etmek istediği ve bu süreçte Filistinlileri yok etmesinin gerekip gerekmediğini umursamadığı yönündeki iddiaları da değerlendirdi. Bu, ya yukarıda reddedilen plansızlık argümanının bir başka ifadesidir ya da

'İNSAN DEĞİLMİŞ GİBİ HİSSEDİYORSUN'

İSRAİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

Uluslararası Af Örgütü

İsrail'in Hamas'ı yok etmek için Filistinlileri yok etmesi gerektiğine inandığını ve Filistinlilerin hayatını bu yöntemi reddedecek kadar önemsemediğini göstermektedir. Başka bir deyişle, Filistinlilerin yok edilmesi Hamas'ın yok edilmesi için bir araç niteliğindedir. Yine de, Hamas'ı yok etmek için Filistinlileri yok etmek sonuç olarak soykırım niyetinin göstergesidir.

Dahası, Filistinlilerin hayatının hiçe sayılması, İsrail hükümeti ve askeri yetkililerinin Filistinlilerin hayatlarının dikkate alınmaya değer olmadığı görüşüne işaret ettiği için başlı başına soykırım niyetinin bir kanıtıdır. Hedef alınan kişileri insan gibi görmemek soykırımın tutarlı bir özelliğidir. Bu bağlamda, İsrail'in apartheid ve işgal politikaları altında Filistinlileri uzun süredir insanlık dışına çıkarması ve özellikle Gazze'ye yönelik ayrıştırma politikası, Filistinlilere baskı uygulayarak onları temel insan haklarını ve ihtiyaçlarını hak etmeyen aşağı düzeyde bir ırk grubu olarak görmesi, 7 Ekim 2023'ü takip eden soykırım eylemlerine zemin hazırladı.

Son olarak, Uluslararası Af Örgütü, İsrail'in Gazze'ye yönelik politikasının hükümet içindeki çeşitli yetkililer tarafından farklı saiklerle yönlendirilmiş olabileceğini kabul etmektedir. Nihayetinde, soykırım niyeti açık olduğu sürece, güvenlik, intikam, iktidarda kalma azmi, bölgede ezici bir güç gösterme arzusu ya da Gazze'nin yeniden iskanı gibi yetkililerin münferit olarak ileri sürdükleri nedenler herhangi bir önem taşımamaktadır.

Raporda sunulan kanıtlar, Gazze'deki Filistinlilerin yok edilmesinin, İsrail'in askeri amaçlarına ek olarak ya da bu amaçlara ulaşmak için bir araç olarak kullanıldığını açıkça gösteriyor. Sunulan kanıtlardan çıkarılabilecek tek bir makul sonuç vardır: Soykırım niyeti, İsrail'in 7 Ekim 2023'ten bu yana Gazze'de yürüttüğü askeri hareketin ayrılmaz bir parçasıdır.

SONUÇ VE TAVSİYELER

Uluslararası Af Örgütü, İsrail'in 7 Ekim 2023 ile Temmuz 2024 tarihleri arasında Soykırım Sözleşmesi uyarınca yasaklanmış olan öldürme, ciddi bedensel veya ruhsal hasara yol açma ve Gazze'deki Filistinlileri fiziksel varlıklarını tamamen veya kısmen ortadan kaldıracak şekilde hesaplanmış yaşam koşullarına kasten maruz bırakma fiillerini işlediği sonucuna varmak için yeterli dayanağa sahiptir. Uluslararası Af Örgütü ayrıca bu eylemlerin, Soykırım Sözleşmesi kapsamında korunan bir grup olan Filistin nüfusunun önemli bir bölümünü oluşturan Gazze'deki Filistinlileri yok etmek amacıyla gerçekleştirildiği sonucuna varmaktadır.

Bu doğrultuda Uluslararası Af Örgütü, 7 Ekim 2023 tarihinden sonra İsrail'in Gazze'deki Filistinlilere karşı soykırım uyguladığı ve uygulamakta olduğu sonucuna ulaşmaktadır. İsrail'in Soykırım Sözleşmesi kapsamındaki sorumluluğunun incelenmesi ve uygun hukuk yollarının gösterilmesi için Uluslararası Adalet Divanı ve Doğu Kudüs dahil İşgal Altındaki Filistin Toprağı ve İsrail hakkında BM Bağımsız Uluslararası Soruşturma Komisyonu tarafından daha fazla soruşturma yapılması gerekmektedir.

Bu rapor dokuz aylık bir döneme odaklanmış olsa da, İsrail'in politikaları, eylemleri ve ihmallerinde önemli bir değişiklik olmamış gibi görünmemektedir. Esasen, Uluslararası Af Örgütü'nün araştırmasını tamamlamasından bu yana İsrail'in Gazze'deki saldırısı genişledi. Ağustos, Eylül ve Ekim 2024'te Gazze'de daha fazla insan yerinden edildi, İsrail'in saldırılarında daha fazla insan öldürüldü, yaralandı ve işkence ve diğer türde kötü muamele endişeleri devam ederken daha fazla insan gözaltına alındı. İsrail güçleri bir kez daha Gazze Nehri'nin kuzeyinde yaşayan Filistinli sivillerden bölgeyi terk etmelerini isterken, acımasız bombardımanlarına

'İNSAN DEĞİLMİŞ GİBİ HİSSEİYORSUN'

İSRAİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

devam etti ve bir kez daha bölgeye yardım girişini engelleyerek, birçok kişiyi açlıkla karşı karşıya bıraktı.

Uluslararası Af Örgütü, İsrail'in Gazze'deki tutumu söz konusu olduğunda, başta diğer devletler olmak üzere pek çok kurumda soykırım niyetini tespit etme konusunda bir direnç ve tereddüt olduğunun farkındadır. Bu direnç, dünya genelinde geçmişte yaşanan çatışmalarla ilgili olarak adalet ve hesap verebilirliği engellemiştir ve gelecekte bundan kaçınılmalıdır. Uluslararası Af Örgütü, silahlı çatışmalarda soykırımın tespit edilmesinin, aynı anda birden fazla hedefin var olabilmemesi nedeniyle karmaşık ve zor bir süreç olduğunu kabul etmektedir. Bununla birlikte, silahlı çatışma bağlamında gerçekleştiğinde soykırımı tanımak ve savaşın bunu asla mazur gösteremeyeceği konusunda ısrarcı olmak kritik önem taşımaktadır.

Uluslararası Af Örgütü, yasaklanmış eylemlerin gerçekleştirilmesinin engellenmesi, gelecekte bu tür eylemlerin meydana gelmesine fırsat verilmemesi, hesap verebilirliğin sağlanması ve onarımın eksiksiz bir şekilde gerçekleştirilmesi amacıyla İsrail yetkililerine, üçüncü devletlere, BM'ye ve bölgesel örgütlere, Uluslararası Ceza Mahkemesi Savcılığı'na ve Filistin yetkililerine bir dizi tavsiyede bulunmaktadır. Aşağıda, Uluslararası Af Örgütü'nün belli başlı tavsiyeleri konusunda genel bir değerlendirme sunulmaktadır

İsrail, öncelikli olarak, Gazze'deki Filistinlilere karşı Soykırım Sözleşmesi uyarınca yasaklanmış eylemlerin gerçekleştirilmesine acilen son vermek ve herhangi bir devlet organı tarafından söz konusu eylemlerin gerçekleştirilmesini önlemek üzere gerekli adımları atmalıdır. Ayrıca, 26 Ocak 2024 tarihinden bu yana Uluslararası Adalet Divanı'nın çıkardığı tüm geçici tedbir kararlarına uymak da dahil olmak üzere, soykırımla ilgili tüm uluslararası soruşturmalara ve Uluslararası Adalet Divanı nezdindeki yargılamalara katılmalıdır. Uluslararası Af Örgütü ayrıca İsrail'e, işgalci güç olarak yükümlülüklerinin yanı sıra silahlı çatışmanın bir tarafı olarak sahip olduğu yükümlülükler doğrultusunda Gazze'deki insani durumu acilen iyileştirmesi ve Gazze'deki yaşam koşullarının hızla kötüleşmesine neden olan tüm politika ve eylemleri derhal sonlandırması çağrısında bulunmaktadır. Buna, zarar görmüş ve tahrip olmuş sivil mülklerin ve altyapının yeniden inşası ve onarımı için gerekli olan temel ürün ve malzemelerin yeterli, güvenli ve uygun miktarlarda Gazze'ye ve Gazze'den geçişine engelsiz bir şekilde izin vererek başlanmalıdır. İsrail ayrıca mevcut tüm yardım yollarını ve erişim noktalarını derhal açmalı ve Gazze'de yaşayan insanların temel ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamalıdır. Yeterli ve sürekli elektrik ve yakıt tedariki yoluyla temel hizmetlere erişimi sağlamalıdır. Uluslararası Af Örgütü İsrail'e, 7 Ekim 2023'ten bu yana zorla yerinden edilen tüm Filistinlilerin, Gazze Nehri'nin kuzeyindeki bölgeler de dahil olmak üzere Gazze'de ikamet ettikleri bölgelere veya kendi seçtikleri başka bölgelere dönmelerine izin vermesi çağrısında bulunmaktadır.

Benzer şekilde, Gazze Nehri'nin kuzeyinde yer alan bölgede ikamet eden tüm sivillerin, diledikleri takdirde, dolaşımlarına herhangi bir kısıtlama getirilmeksizin, Gazze'nin güneyinde yer alan bölgeye serbestçe geçişlerine izin verilmelidir. Evler yeniden inşa edilene kadar İsrail, geçici konutlara erişimi sağlamalıdır. İsrail, Gazze'de bulunmayan acil tıbbi tedaviye ihtiyaç duyan tüm hastaların İşgal Altındaki Filistin Toprağı'nın diğer bölgelerinde veya yurtdışında sağlık hizmetlerine erişimine ve tedavilerinin ardından geri dönmelerine izin vermelidir.

Uluslararası Af Örgütü, İsrail, Hamas ve diğer Filistinli silahlı gruplara acil ve sürekli bir ateşkes üzerinde uzlaşmaları çağrısını yinelemektedir. Benzer şekilde, yalnızca köklü sistemsel değişiklikler İsrail'in uluslararası hukuk suçlarına nihai olarak son verecek, mağdurlara tam ve

'İNSAN DEĞİLMİŞ GİBİ HİSSEDİYORSUN'

İSRAİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

etkili onarım sağlayacak ve gelecekte soykırım eylemleri riskini azaltacaktır. Bu da İsrail'in, Uluslararası Adalet Divanı'nın 19 Temmuz 2024 tarihli tavsiye kararı doğrultusunda Gazze ve İşgal Altındaki Filistin Toprağı'nın geri kalanındaki hukuksuz işgalini sona erdirmesini ve Gazze'deki Filistinlileri kontrol ve baskı altında tutan 17 yıllık abluka da dahil olmak üzere apartheid sistemini ortadan kaldırmasını gerektirmektedir.

İsrail'in bu tavsiyeleri uygulamasını sağlamak amacıyla güçlü ve sürekli bir uluslararası eylemlilik gerekmektedir. Uluslararası Af Örgütü, soykırım eylemlerini önleme ve cezalandırma yükümlülükleri doğrultusunda, başta ABD, Birleşik Krallık, Almanya ve diğer bazı AB üye ülkeleri gibi en güçlü müttefikleri olmak üzere İsrail üzerinde etkisi olan tüm devletleri, İsrail'in Gazze'de soykırım anlamına gelebilecek tüm eylemlerine son vermek için acil adımlar atmaya çağırılmaktadır. İlk adım olarak, tüm devletler, İsrail'in 26 Ocak 2024 tarihinden bu yana Uluslararası Adalet Divanı tarafından hükmedilen tüm geçici tedbirleri usulüne uygun olarak uygulamasını sağlamalıdır. Uluslararası Adalet Divanı'nın 19 Temmuz 2024 tarihli tavsiye kararı doğrultusunda, devletler İsrail'in İşgal Altındaki Filistin Toprağı'ndaki süregelen işgalinin yarattığı, apartheid yoluyla dayatılan hukuksuz durumun sürdürülmesine yardım veya destek vermemelidir.

Devletler ayrıca İsrail'in Gazze'de kalıcı bir askeri varlık tesis etme, Gazze'nin sınırlarını ve demografik yapısını değiştirme ya da genişletilmiş tampon bölgeler veya Gazze içinde kalıcı kontrol noktaları inşa etme yoluyla da olmak üzere topraklarını küçültme girişimlerine acilen karşı çıkmalıdır. Uluslararası hukuk ihlallerini körüklemeyi durdurmak için, İsrail'e tüm silah ve diğer askeri teçhizatın doğrudan ve dolaylı tedarikini, satışını veya transferini derhal askıya almalı ve eğitim ve diğer askeri ve güvenlik yardımlarını durdurmalıdırlar. Uluslararası Af Örgütü ayrıca devletlere, kendi yetki alanlarında kayıtlı özel hukuk tüzel kişilerinin İsrail'in Gazze'deki askeri operasyonlarında kullandığı askeri hizmet, teknoloji ve malzemelerin tedarikini durdurmalarını sağlamak üzere yeterli politikaları benimsemeleri çağrısında bulunmaktadır.

Devletler ayrıca, 7 Ekim 2023 tarihinden bu yana Gazze'de işlendiği iddia edilen savaş suçları, insanlığa karşı suçlar ve soykırım da dahil olmak üzere uluslararası hukuk kapsamındaki tüm suçlar için adalet ve hesap verebilirliği sağlamak üzere yerel, evrensel veya diğer türde ülke dışı cezai yargı yetkilerini kullanarak, İsrail'e herhangi bir uluslararası soruşturma mekanizmasının veya BM tarafından görevlendirilen mekanizmanın üyelerinin ve personelinin Gazze'ye girişine izin vermesi yönünde baskı yaparak, Uluslararası Ceza Mahkemesi Savcılığı'nın İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprağı'nda işlendiği iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmasını destekleyerek ve Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin tutuklama emirlerini uygulayarak harekete geçebilir ve geçmelidir.

Uluslararası Af Örgütü, Uluslararası Ceza Mahkemesi Savcılığı'nı, Filistin Devleti'ndeki durumla ilgili devam eden soruşturmada, 7 Ekim 2023'ten bu yana İsrail yetkilileri tarafından soykırım suçunun işlendiğini acilen dikkate almaya ve apartheid'i insanlığa karşı işlenen bir suç olarak derhal soruşturmaya ve kovuşturmaya çağırılmaktadır. Savcılık ayrıca, uluslararası adalet konusundaki çalışmaları nedeniyle hedef alınan sivil toplum örgütlerine yönelik saldırıları da kamuoyu önünde kınamalıdır. Uluslararası Af Örgütü, Savcılığın Tamamlayıcılık ve İşbirliği Politikası doğrultusunda, uygun olduğu durumlarda, devletlerin yargı yetkisine sahip oldukları yerlerde bu tür suçları soruşturmasını ve kovuşturmasını sağlamak için İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprağı'nda işlenen uluslararası hukuk suçlarıyla ilgili olarak ulusal makamlarla işbirliği yapmayı ve bilgi paylaşmayı değerlendirmeye çağırılmaktadır.

'İNSAN DEĞİLMİŞ GİBİ HİSSEDİYORSUN'

İSRAİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

Uluslararası Af Örgütü

Gazze'de eşi benzeri görülmemiş sayıda Filistinlinin öldürülmesi ve yaralanmasını, Hamas ve diğer Filistinli silahlı grupların da İsrail'in güneyinde gerçekleştirdiği ölümcül saldırıları göz önüne alan Uluslararası Af Örgütü, BM Güvenlik Konseyi'ne İsrail, Hamas ve Gazze'de faaliyet gösteren diğer Filistinli silahlı gruplara kapsamlı bir silah ambargosu uygulama çağrısını yinelemektedir. BM Güvenlik Konseyi ayrıca, İsrail'in Gazze'ye yönelik devam eden saldırısı bağlamında işlenenler de dahil olmak üzere, uluslararası hukuk suçlarında sorumluluğu en çok işaret edilen İsrail ve Hamas yetkililerine karşı mal varlıklarının dondurulması gibi hedefli yaptırımlar uygulamalıdır. Son olarak BM Güvenlik Konseyi, Uluslararası Adalet Divanı'nın 19 Temmuz 2024 tarihli tavsiye kararı ile BM Genel Kurulu'nun, İsrail'in İşgal Altındaki Filistin Toprağı'ndaki hukuksuz varlığına ve politikalarına 12 ay içinde son vermesini talep eden 18 Eylül 2024 tarihli kararı doğrultusunda, İsrail'in İşgal Altındaki Filistin Toprağı'ndan çekilmesini hızlandıracak adımlar atmalıdır.

Uluslararası Af Örgütü, ihlal döngüsünü kırmak için Hamas'a, sivil rehinelerin derhal ve koşulsuz olarak serbest bırakılması, tüm esirlere insanca muamele edilmesi ve Uluslararası Kızılhaç Komitesi (ICRC) ve diğer uluslararası gözlemciler tarafından ziyaret edilmelerinin sağlanması da dahil olmak üzere bir dizi tavsiyede bulunmaktadır. Bununla birlikte, Filistin Devleti yetkilileri, Filistinli silahlı grupların üyeleri tarafından işlenen uluslararası hukuk kapsamındaki suçlar ve diğer ciddi insan hakları ihlalleri ile ilgili tüm iddialara yönelik olarak açılacak soruşturmalara ilişkin işlemleri hızlandırmalı ve bireysel cezai sorumluluğu olduğundan makul ölçüde şüphelenilen kişileri, ölüm cezasına başvurmaksızın, uluslararası standartlara uygun yargılamalarla mahkeme önüne çıkarmalıdır.

**ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ
KÜRESEL BİR İNSAN HAKLARI
HAREKETİDİR.
BİR KİŞİ ADALETSİZLİĞE
UĞRADIĞINDA BU HEPİMİZİ
İLGİLENDİRİR.**

BİZE ULAŞIN

✉ posta@amnesty.org.tr

☎ +44 (0)20 7413 5500

BİZİ TAKİP EDİN

📘 [uluslararasiaforgututurkiye](https://www.facebook.com/uluslararasiaforgututurkiye)

🐦 [@aforgut](https://twitter.com/aforgut)

'İNSAN DEĞİLMİŞ GİBİ HİSSEDİYORSUN'

İSRAİL'İN GAZZE'DE FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK SOYKIRIMI

7 Ekim 2023'te İsrail, işgal altındaki Gazze Şeridi'nde bir saldırı başlattı. O tarihten bu yana yüz binlerce Filistinliyi öldürdü ve yaraladı, Gazze'de yaşayanların %90'ını zorla yerinden etti. Hayat kurtarıcı ürünlerin ve insani yardımların ulaştırılmasını kasten zorlaştırdı veya engelledi. Güç kaynaklarını kısıtladı. Geniş çaplı hasar, yıkım ve nüfusun yerinden edilmesiyle birlikte tüm bunlar Gazze'de su, hijyen, gıda üretimi ve sağlık sistemlerinin çöküşüne yol açtı.

Uluslararası Af Örgütü, İsrail'in bu eylemlerini araştırdı ve İsrailli karar alıcıların Filistinlileri insanlık dışına çıkaran veya Gazze'de yok edilmeleri çağrısında bulunan kamuya açık açıklamalarını inceledi. Araştırma, İsrail'in Gazze'deki hukuksuz işgali ve ablukası, Filistinlilere yönelik apartheid sistemi ve ayrıca İsrail'in Gazze saldırısından önce Hamas öncülüğünde İsrail'e gerçekleştirilen saldırılar bağlamı göz önüne alınarak yürütüldü.

Uluslararası Af Örgütü, İsrail'in Soykırım Sözleşmesi uyarınca yasaklanmış eylemleri; yani öldürme, ağır bedensel veya ruhsal hasar verme ve Gazze'de Filistinlileri fiziksel varlıklarına son verecek şekilde hesaplanmış yaşam koşullarına kasten maruz bırakma eylemlerini gerçekleştirdiğini tespit etti. Uluslararası Af Örgütü İsrail'in bu fiilleri Gazze'de Filistinlileri yok etmeye yönelik özel niyetle işlediğini değerlendirmiş ve İsrail'in Gazze'de soykırım uyguladığı sonucuna varmıştır.

İndeks: MDE 15/8668/2024

ARALIK 2024

Orijinal dili: İngilizce

[amnesty.org](https://www.amnesty.org)

